

OPINNÄYTETYÖ

Opintopiiri

-kohti yhteisöllistä opiskelua.
Tehdään yhdessä opiskelusta uusi normaali!

Hämäläinen Sari, Perälä Susanna

Yhteisöpedagogi AMK, järjestö- ja nuorisotyö

(210 op)

(11/2022)

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Yhteisöpedagogi AMK, järjestö- ja nuorisotyö

Tekijät: Hämäläinen Sari, Perälä Susanna

Opinnäytetyön nimi: Opintopiiri- kohti yhteisöllistä opiskelua. Tehdään yhdessä opiskelusta uusi normaali!

Sivumäärä: 53 ja 14 liitesivua

Työn ohjaaja: Nikkilä Juha

Työn tilaaja: Humanistinen ammattikorkeakoulu, Timonen Päivi

Opinnäytetyön tilaajana toimii Humanistinen ammattikorkeakoulu, jonka vuoden 2021 selvityksissä ilmeni erityisesti verkko-opiskelijoiden kokevan opinnoissaan yksinäisyyttä sekä haasteita yhteisöllisyyden ja verkostoitumisen onnistumisessa. Yhtenä kehittämistoimenpiteenä Humak tilasi opinnäytetyön, jonka tavoitteena oli kehittää toiminnallinen verkko-opintopiiri -malli ammattikorkeakoulun opiskelijoiden tueksi.

Toiminnallinen opinnäytetyö tehtiin parityönä kevään ja syksyn 2022 välisenä aikana. Taustateoriaan perehdyttiin benchmarking- menetelmää hyödyntäen. Alkukartoituskyselyn avulla kerättiin Humanistisen ammattikorkeakoulun monimuotoverkko-opiskelijoiden kokemuksia yksinäisyydestä, yhteisöllisyydestä ja omaehtoisesta opintopiirissä opiskelusta sekä saadusta tuesta ja ohjauksesta. Kyselyn tulosten ja taustateorian perusteella koottiin keskeisimmät teemat, jotka vaikuttavat opintopiireihin osallistumiseen ja omaehtoiseen yhdessä opiskeluun. Opintopiireissä opiskelleet vastaajat kokivat hyötyneensä omaehtoisesta yhdessä opiskelusta. Osana toiminnallisuutta osallistuimme syksyllä 2022 aloittaneiden uusien opiskelijoiden orientaatiopäiville, jossa puhuimme ryhmäytymisen ja opintopiirissä opiskelun merkityksestä alkaviin opintoihin. Toteutimme esitelmämme PowerPoint-esitystä hyödyntäen, joka jää tilaajan käytettäväksi.

Opintopiirimallin jalkauttamiseksi käytäntöön ja osaksi opiskelukulttuuria, tarvitaan panostusta koko organisaatiolta. Huomiota tulisi erityisesti kiinnittää informaation lisäämiseen, ryhmäytymisen onnistumiseen sekä ohjaamiseen opintopiireissä opiskeluun. Opiskelijoiden kokemuksia tulisi selvittää tulevaisuudessa uuden kyselyn avulla.

Avainsanat: opintopiiri, yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisy, yhteisöllisyys, yhdessä oppiminen, vertaistuki

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Community Educator, NGO and youth work, Bachelor's degree

Author: Hämäläinen Sari, Perälä Susanna

Title: Study group- towards community studies. Let's make studying together a new normal!

Number of Pages: 53 and 14 attachment pages

Supervisor(s): Nikkilä Juha

Commissioned by: Humak University of Applied Sciences, Timonen Päivi

---

The thesis was commissioned by Humak University of Applied Sciences (Humak UAS), whose reports in 2021 showed that online students in particular experienced loneliness and challenges creating community spirit and networking during their studies. As one of the development measures, Humak commissioned thesis work, which had a goal to develop a functional online study group model to support the students at the university.

The functional part of the thesis was done in pairs during spring and autumn 2022. We delved into the background theory by using the benchmarking method. With the help of an initial survey, the experiences of the multi-modal online students of Humak were collected regarding loneliness, communal and independent studying in study groups, as well as support and guidance received. Based on the results of the survey and the background theory, the most central themes that affected participation in study groups and voluntary studying together were compiled. Students who studied in groups felt that they benefited from studying voluntarily together. As part of the functionality, we participated in the orientation days of the new students who started in the fall of 2022, where we talked about the importance of grouping and studying in a study group for students starting their studies. We implemented our presentation using a PowerPoint presentation, which remains with the subscriber's use.

In order to put the study group model into practice and become part of the study culture, an effort is needed from the whole organisation. Special attention should be paid to increase information, the successful grouping as well as guiding to study in study groups. In the future, the students' experiences should be investigated by launching a new survey.

Keywords: study group, studying together, prevention of loneliness, prevention of exclusion, community spirit, grouping

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	6
2	TILAAJA, TARVE JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ.....	8
	2.1 Tilaaajan esittely.....	8
	2.2 Opiskelijat kaipaavat tukea.....	9
	2.3 Kirjoittajien kokemuksia verkko-opinnoista.....	10
3	OPINTOPIIRI.....	12
	3.1 Opintopiiri ryhmätyön muotona.....	12
	3.2 Opintopiiri ja yksinäisyyden ehkäisy.....	13
	3.3 Opintopiiristä vertaistukea ja apua opintoihin.....	16
	3.4 Oppimistekniikoita opintopiirissä opiskeluun.....	16
	3.5 Opintopiiriin soveltuvia verkkoympäristöjä.....	18
4	TEHDÄÄN YHDESSÄ OPISKELUSTA UUSI NORMAALI.....	21
	4.1 Yhteisöllisyyden rakentaminen.....	21
	4.2 Opiskelijoiden valmennus Humakissa.....	23
	4.3 Opiskelija ryhmäytymisen edistäjänä.....	24
	4.4 Erilaisia opiskelijoita ja opiskelutapoja huomioitava.....	25
	4.5 Muita toimia yksinäisyyden ehkäisemiseksi.....	26
5	KEHITTÄMISTYÖN MENETELMÄT.....	27
	5.1 Toiminnallinen opinnäytetyö.....	27
	5.2 Kyselytutkimus ja analyysi.....	27
	5.3 Taustateoriaan perehtyminen.....	29

6	KEHITTÄMISTYÖ JA AINEISTON KERÄÄMINEN	30
6.1	Kehittämistyön aloittaminen.....	30
6.2	Taustateoriaan perehtyminen ja benchmarking	31
6.3	Kyselytutkimus	32
6.4	Toiminnallisuus ja opintopiirimalli	33
7	KYSELYN ESITTELY JA SEN ANALYYSI.....	35
7.1	Aineiston esittely	35
7.2	Opintopiiriin osallistuminen	36
7.3	Opiskelijoiden kokemuksia verkko-opinnoista	38
7.4	Opintopiirin hyödyt.....	39
8	ARVIOINTI JA KEHITTÄMISEHDOTUKSET	42
8.1	Itsearviointi	42
8.2	Luotettavuus ja arviointi	43
8.3	Tilaaajan arviointi.....	44
8.4	Kehittämisehdotukset.....	46
9	POHDINTA.....	48
	LÄHTEET	49
	LIITTEET.....	54

1 JOHDANTO

Humanistinen ammattikorkeakoulu selvitti opiskelijoilta ja henkilökunnalta kokemuksia oppimisympäristöistä ja digipedagogiikasta vuoden 2021 aikana. Kerätystä aineistosta nousi esille kehittämistä kaipaavia kohteita, joista tärkeimmiksi nousivat opiskelijoiden yksinäisyyden ehkäiseminen, haasteet verkostoitumisessa ja yhteisöllisyyden tukeminen. Opiskelijat kaipasivat enemmän ohjausta ryhmäytymiseen, verkostoitumiseen ja yhdessä opiskeluun etenkin verkko-opinnoissa. Opinnäytetyön tilaajan toiveena oli kehittää toiminnallinen verkko-opintopiirimalli Humakin opiskelijoille, helpottamaan opiskelijoiden verkostoitumista, ehkäisemään yksinäisyyttä ja tukemaan opinnoissa etenemistä muun muassa vertaistuen keinoin.

Lähdimme tekemään toiminnallista opinnäytetyötämme parityönä ja toteutimme projektin täysin verkkovälitteisesti. Opinnäytetyömme tavoitteena oli luoda erityisesti verkko-opiskelijoille suunnattu opintopiirimalli, joka käynnistyisi heti opintojen ensimmäisinä päivinä, lisäten osaltaan yhteisöllisyyttä, tukisi ryhmäytymistä, verkossa opiskelua sekä ehkäisisi yksinäisyyttä ja yksin jäämistä opinnoissa. Opintopiirimallin tarkoitus olisi madaltaa kynnystä ottaa kontaktia muihin opiskelijoihin, kysyä neuvoa ja tukea sekä luoda vertaisuuteen perustuvaa yhteistoiminnallista ja yhteisöllistä oppimista. Tämän lisäksi toivomme, että esitellessämme opintopiiriohjeistuksen (Liite 2) aloituspäivillä, sillä olisi vielä merkittävämpi vaikutus kuin pelkän ohjeistuksen lukemisella.

Etsimme eri lähteistä tietoa benchmarking-menetelmää käyttäen opintopiirissä opiskelusta sekä yhteisöllisyyden ja ryhmäytymisen keinoista. Tiesimme jo ennestään omasta kokemuksesta verkko-opiskelijoina, miten tärkeää vertaistuki on opintojen aikana. Keräsimme toukokuussa 2022 alkukartoituskyselyn (Liite 1) avulla Humakin verkko-opiskelijoiden kokemuksia yksinäisyydestä, opintopiirissä opiskelusta sekä ryhmäytymisestä. Näitä tuloksia analysoimme teemoittelun sekä kvantifioinnin eli sisällön erittelyn keinoin (Tuomi & Sarajärvi 2018, 4.4.6–4.4.7). Huomasimme asiaan perehtyessämme, että opintopiirissä opiskelu vaatii onnistumista ryhmäytymisessä sekä ohjausta ja tiedon jakamista yhdessä opiskelun hyödyistä ja keinoista (Lindberg 2021; Mäenpää 2022). Kokosimme löytämämme tiedon, kyselyn tuloksien ja omien kokemuksiemme avulla yhteenvedon, josta teimme opintopiiriohjeistuksen PowerPoint muotoon (Liite 2).

Työn lopputuloksessa on nähtävissä vahvasti myös verkko-opiskelijoiden kokemukset ja toiveet, jotka hyödyttävät jokaista opiskelijaa sekä Humakin opetushenkilökuntaa. Toivomme

opintopiiri- ohjeistuksesta olevan apua sekä uusille- että jo aiemmin aloittaneille opiskelijoille, sekä Humanistisessa ammattikorkeakoulussa, että mahdollisesti myös muissa ammattikorkeakouluissa ympäri Suomen. Opintopiiri-ohjeistuksemme soveltuu käytettäväksi myös muissa ammattikorkeakouluissa, sillä ohjeistukset ja vinkit ovat yleispäteviä ja tarvittaessa muokattavissa juuri tietyn ammattikorkeakoulun käyttöön.

2 TILAAJA, TARVE JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

2.1 Tilaajan esittely

Opinnäytetyön tilaajana toimii Humanistinen ammattikorkeakoulu Humak, joka tarjoaa opintoja sekä lähiopetuksena että verkkokoulutuksena. Verkkokoulutuksen kautta voi opiskella miltä paikkakunnalta tahansa. Humanistisessa ammattikorkeakoulussa voi opiskella yhteisöpedagogin, kulttuurituottajan sekä tulkin ammattikorkeakoulututkinnon sekä ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon. Humak tarjoaa myös laajan tarjonnan avoimen ammattikorkeakoulun opintoja, joita voi opiskella polkuopintoina tai yksittäisinä opintojaksoina.

Tässä opinnäytetyössä keskitymme pohtimaan opiskelukokonaisuutta monimuotoverkkokoulutuksessa eli MOVE:ssa opiskelevien opiskelijoiden näkökulmasta. Opinnot suoritetaan kokonaan verkossa, jossa opiskelu tapahtuu hyvin itsenäisesti. Opintojaksot sisältävät kuitenkin vuorovaihteisia webinaareja, ryhmätöitä ja vertaispalautteita sekä verkkoympäristöissä toteutettavia ohjauksia. Ryhmävalmennuksessa ja opintojaksoilla hyödynnetään opiskelijaryhmän vertaisuutta ja työkokemusta opinnoissa. Verkko-opinnot ovat joustavia, mutta työmäärä on sama kuin päiväopinnoissa, joten se vaatii yhteensovittamista muun arjen kanssa. MOVE- tutkinto soveltuu erityisen hyvin henkilöille, jotka ovat esim. työelämässä ja tarvitsevat enemmän joustoa, tai välimatka kampukselle on esteenä. Humak kuvaa verkko-opintojen soveltuvan henkilöille ”joilla on jo pitkäaikaista toimialan työkokemusta, luottamustehtäviä ja aikaisempia tutkintoon soveltuvia korkeakouluopintoja” (Humak 2022a). Verkko-opinnot vaativat opiskelijalta itseohjautuvuutta, ajanhallintaa sekä halua panostaa omaan opiskeluun verkossa.

”Humakin Osaamista kehittävä korkeakoulutus - kehittämisohjelmassa, sen oppimisympäristöt ja digipedagogiikka - alaohjelmassa, selvitettiin opiskelijoilta ja henkilökunnalta heidän näkemyksiään oppimisympäristöistä ja digipedagogiikasta vuoden 2021 aikana” (Timonen 2022). Timonen Päivi, Miettinen Karoliina ja Lehtonen Emilia kokosivat yhteenvedon näistä näkemyksistä (2021–2022). Opinnäytetyön tilaajan toiveena on kehittää toiminnallinen verkko-opintopiiri-malli Humakin opiskelijoille vastaamaan yhteenvedossa ilmenneisiin tarpeisiin.

Tilaajan edustajana ja tilaajatahon ohjaajana toimii Päivi Timonen, verkkopedagogi ja lehtori, Humanistisesta ammattikorkeakoulusta. Osaamista kehittävä korkeakoulutus- kehittämisohjelmalle on hankittu yhteinen tutkimuslupa, joka kattaa tämän opinnäytetyön (Tutkimuslupa Humakissa, koulutuksen kehittäminen 16.3.2021).

2.2 Opiskelijat kaipaavat tukea

Nuorten yksinäisyys on noussut yhdeksi korona-aikana paljon keskustelluksi teemaksi julkisuudessa. Useista valtakunnallisista kyselyistäkin on käynyt ilmi opiskelijoiden haasteet yksin opiskelussa ja varsinkin tiukat rajoitukset, ja etäopiskeluun siirtyminen toivat tullessaan entistä enemmän yksinäisyyden tunteita sekä etäopiskelun haasteita. Esimerkiksi lapsistrategian koronatyöryhmä nosti omassa raportissaan esiin lasten ja nuorten yksinäisyyden ja vuoden 2021 kouluterveyskyselyn perusteella nuorten kokemukset yksinäisyydestä lisääntyivät verrattuna vuoden 2019 kyselyyn, esimerkiksi 20–24-vuotiaiden nuorten yksinäisyyden kokemukset olivat kaksinkertaistuneet syksyn 2020 ja alkukesän 2021 välillä. Yksinäisyyden kokemus oli yleistynyt erityisesti tytöillä. Noin joka neljäs kyselyyn vastannut tyttö tunsi itsensä yksinäiseksi melko usein tai jatkuvasti. Pojista yksinäisyyttä koki viime keväänä noin 10 prosenttia. (Haikkola & Kauppinen 2020–2022.) Terveys- ja hyvinvoinninlaitoksen (THL) korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimuksella (KOTT) selvitettiin miten koronaepidemia ja sen rajoitustoimet ovat vaikuttaneet korkeakouluopiskelijoiden opintoihin ja arkielämään. Tutkimuksessa todettiin, että lähes puolet opiskelijoista kokivat opintojen vaatiman työmäärän lisääntyneen pandemian aikana ja noin 70 prosenttia koki opintojen vaikeutuneen pandemian aikana, mutta joka viides kertoi kuitenkin opiskelun helpottuneen. Nuorten yksinäisyys on noussut yhdeksi korona-aikana paljon keskustelluksi teemaksi julkisuudessa. Useista valtakunnallisista kyselyistäkin on käynyt ilmi opiskelijoiden haasteet yksin opiskelussa ja varsinkin tiukat rajoitukset, ja etäopiskeluun siirtyminen toivat tullessaan entistä enemmän yksinäisyyden tunteita sekä etäopiskelun haasteita. Huolestuttava huomio tutkimuksessa oli, että jopa 80 prosenttia korkeakouluopiskelijoista oli vähentänyt yhteydenpitoa opiskelukavereihin ja 70 prosentilla yhteydenpito muihin ystäviin ja sukulaisiin oli vähentynyt. (Parikka, Ikonen, Koskela, Marjeta, Kilpeläinen, Pietilä, Härkänen & Lundqvist. 2021.)

Väistämättä korona-ajan rajoitteet ovat lisänneet osaltaan yksinäisyyden kokemusta, ja huoli nuorten ja opiskelijoiden voinnista on valtakunnallinen. Myös Humak on halukas edistämään opiskelijoiden jaksamista ja opinnoista selviämistä sekä vähentämään yksinäisyyden tunnetta. Humakin oppimisympäristöt ja digipedagogiikka- alaohjelman pyynnöstä opiskelijat suunnittelivat ja toteuttivat 2021 keväällä tutkimusmenetelmien opintojaksolla fokusryhmähaastatteluja, joista he tuottivat kaksi fokusryhmähaastatteluyhteenvedoa (Timonen, Miettinen & Lehtonen 2021–2022). Myös näistä yhteenvedoista ilmeni, että opiskelijat kaipaavat yhdessä opiskelua sekä enemmän tukea ja ohjausta keskinäiseen verkostoitumiseen. Opiskelun toteutustapa ja

oppimisympäristöt eivät aina palvele yhteisöllisyyden ja verkostoitumisen tarpeita. Erityisesti monimuoto-opiskelijoiden on vaikea oppia tuntemaan muita opiskelijoita, jolloin helposti syntyy kokemus yksinäisyydestä. Yhteisöllisyyden ja verkostoitumisen ei tulisi jäädä pelkästään ryhmätöiden varaan, yhteenvedossa todetaan. (Lehtonen 2022.) Tilaajan kanssa tehdyn yhteistyösopimuksen ja siinä asetettujen tavoitteiden mukaisesti opintopiirimallista toivotaan keinoa Humakin opiskelijoiden yhteisöllisyyden paranemiseen, yhdessä opiskelun tukemiseen sekä yksinäisyyden ehkäisemiseen.

2.3 Kirjoittajien kokemuksia verkko-opinnoista

Olemme molemmat käyneet Humanistisessa ammattikorkeakoulussa avoimen ammattikorkeakoulun kautta yhteisöpedagogin väyläopinnot ennen tutkinto-opintoja. Tutkinto-opiskelijoina aloitimme syksyllä 2021. Yksinäisyyden ja yhteisöllisyyden kokemukset ovat olleet huomattavan erilaisia väylä- ja tutkinto-opintojen välillä. Väyläopintojen aikana opiskelu oli hyvin itsenäistä, eikä kontakteja muihin opiskelijoihin oikein syntynyt. Ryhmytymistä ei avoimen ammattikorkeakoulun taholta järjestetty, joten emme oppineet tuntemaan muita eikä ollut opiskelutoveria, jonka kanssa jakaa kokemuksia. Väyläopinnoissa ei ollut valmennusryhmiä eikä valmennuksia, joissa olisi voinut ryhmytyä tai saada vertaistukea. Opiskelu ja tehtävistä suoriutuminen vaati jatkuvaa motivaation ylläpitämistä itseltä, mutta tänä aikana oppi myös ajanhallintaa ja keinoja selvittää opinnoista.

Opintojemme aikana koronan vaikutukset ovat väistämättä näkyneet verkko-opiskelun kehittämisenä sekä lisääntymisenä ja toisaalta opiskelijoiden lisääntyneinä yksinäisyyden tunteina. Koronan vaikutuksia opiskelijoiden jaksamiseen ja hyvinvointiin on myös alettu paljon tutkia eri tahojen toimesta.

Tutkinto-opintojen alkaessa opiskelijoista muodostettiin valmennusryhmät, joille nimettiin vastuulehtori eli omavalmentaja. Valmentajan johdolla aloitettiin omaan ryhmään tutustuminen, jota jatkettiin muutamien aktiivisten opiskelijoiden innoittamana WhatsAppissa. Tutkinto-opintojen aikana ryhmytymisemme on onnistunut hienosti. Tuemme toinen toisiamme opiskeluissa, annamme tarvittaessa palautetta ja vertaistukea sekä keskustelemme laajasti erilaisista asioista. Valmennusryhmässämme on erilaisia ihmisiä, jotkut ovat aktiivisempia konsultimaan muita ja opiskelemaan yhdessä, kun taas osa ryhmäläisistä ovat itsenäisempiä. Kaikilla valmennusryhmän jäsenillä on kuitenkin käytettävissään ryhmän apu ja tuki, jos sitä jossakin tarvitsee. Ero itsenäiseen opiskeluun ja oman valmennusryhmän kanssa opiskeluun on ollut

merkittävä. Opinnot etenevät vaivattomammin yhdessä opiskellen ja motivaatio pysyy paremmin yllä (Mäenpää 2022).

3 OPINTOPIIRI

Opintopiiri on ryhmätyön muoto, jossa korostuu opiskelijoiden omaehtoinen opiskelu joko kasvokkain tai verkkovälitteisesti (Suomen e-oppimiskeskus ry 2019). Verkko-opinnoissa jäädään helpommin suorittamaan opintoja yksin kuin päiväopinnoissa, siksi opiskelijoille olisi tärkeää tuoda tietoa ryhmässä opiskelun hyödyistä ja eduista. Tässä kappaleessa käymme tarkemmin läpi mitä opintopiirissä opiskelu on, mikä merkitys sillä on yksinäisyyden ehkäisyssä ja vertaistuen saamisessa sekä motivaation ylläpitämisessä. Nostamme esille myös muutamia oppimistekniikoita ryhmässä työskentelyyn sekä eri verkko-oppimisympäristöjen ominaisuuksia, joita Humakin opiskelijoilla on käytettävissään.

3.1 Opintopiiri ryhmätyön muotona

Opintopiireillä on pitkä historia valistuksessa ja aikuisten vapaassa sivistystyössä. Opintopiiriä pidetään erityisesti 1800-luvun skandinaavisena keksintönä, vaikka sillä on taustaa myös Pohjois-Amerikkalaisessa vapaaehtoisopiskelussa. (Suomen e-oppimiskeskus ry 2019.) Ensimmäinen yhdessä, omatoimisesti tapahtuva opiskelun muoto Suomessa oli 1800-luvun lopulla kirjastoihin syntyneet lukupiirit. Piireissä keskusteltiin yhdessä sovitusta ja kaikkien lukemasta kirjasta tai sanomalehdestä. Ominaista lukupiireille oli myös yhdessä hankitut materiaalit, joita kierrätettiin jäsenten keskuudessa. Myös aikuisväestölle suunnatuista kotikouluista muodostui yksi opetuksen ja valistustyön varhaisimpia ilmiöitä, kun niitä perustettiin kyliin 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa. Sortokauden venäläistämistoimien aikaan nousi huoli suomalaisen kulttuurin tulevaisuudesta mikä herätti halun tutustuttaa kansaa omaan kulttuuriin. Kotikoulut tavoittivat nopeasti tuhansia osallistujia ja niissä perehdyttiin esimerkiksi Topeliuksen Maamme-kirjaan, usein kansakoulunopettajan johdolla. Kotikouluissa opetettiin usein myös lukemisen ja laskemisen perustaitoja sekä muita tiedon alkeita. Tämä kotikoululiike synnytti osaltaan tarpeen luoda pysyviä muotoja omaehtoiselle opiskelulle, joko itsenäisesti tai ryhmissä. Alkuun kotiopinnoissa ajateltiin yksittäistä opiskelijaa, mutta 1900-luvulla kehittyivät ajatukset enemmän myös suunnitelmallisista ja pitkäjänteisistä opinnoista ryhmissä. Ryhmäopiskelun muodoista alettiin käyttää nimitystä opintopiiri tai opintorengas ja 1910-luvulla termi opintokerho saapui suomalaiseen kielenkäyttöön ja vakiintui. Nykyään opintopiiri nimitys on kuitenkin käytetympi termi, vaikka sinällään molemmat tarkoittavat samaa toimintaa. (Ojanen 2018, 15.) Opintokerhot saivat yleisesti valita opiskeluaineensa itse ja niissä pyrittiin vähentämään ohjattua toimintaa. 1931 julkaistiin opintokerhotyön opas. Opintokerhoille oli ominaista jo silloin

vapaaehtoisuus. Kerhoissa kokoonnuttiin säännöllisesti ja opiskeltiin suunnitelmallisesti jotain aihekokonaisuutta. Ryhmässä oli vähintään viisi jäsentä ja yleisesti toimintaa pidettiin syksystä keväeseen. Kesäisin kerhot eivät toimineet, koska maatalouden vuodenvaihtelu ja vuodenaikojen mukaan vaihtuvat työt määrittivät toimintaa. Kerhoille myönnettiin myös valtion avustusta, mikäli kokoontumisia oli vähintään 12 kertaa lukuvuoden aikana. (Ojanen 2018, 25.)

Tässä opinnäytetyössä opintopiirillä tarkoitetaan ryhmätyön muotoa, jossa samasta asiasta kiinnostuneet henkilöt kokoontuvat opiskelemaan yhdessä. Aihepiiri voi olla mikä vain joka osallistujia kiinnostaa. Opintopiirit voivat kokoontua kirjastoissa, tai vastaavissa kaikille avoimissa tiloissa tai verkon välityksellä. Opintopiireihin voivat osallistua kaikki halukkaat ja ne ovat maksuttomia. Opintopiirissä opiskelu tapahtuu vertaisoppimisena toisilta oppien, eli siellä ei ole ohjaajaa tai opettajaa, vaan vastuu omasta oppimisestaan on jokaisella itsellään. (Suomen e-oppimiskeskus ry 2019.)

Opintopiirissä opiskelu eroaa ryhmätyöskentelystä eniten juuri vapaaehtoisuudellaan ja tavoitteellisuudellaan (Suomen e-oppimiskeskus ry 2019). Ryhmän jäsenet asettavat itse itselleen oppimisen tavoitteet ja aikataulut sekä sopivat heille parhaan tavan toteuttaa opintopiiriä (Jutvik, Wiborn, Glushkova & Liepina 2022, 5). Jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus etsiä itselleen sopiva ryhmä tai perustaa itse opintopiiri yhdessä opiskeluun tai vertaistuen saamiseksi. Ryhmän toimivuuteen vaikuttaa motivoituneet ja saman tavoitteen omaavat ryhmän jäsenet (Jutvik ym. 2022, 5).

Opintopiiri ryhmää perustaessa tulisi suosia riittävän pientä ryhmää, jolloin on helpompi saada sovittua yhteinen aika ja jokainen tulee helpommin huomioiduksi. Opiskelijan olisi hyvä pohtia omaa oppimistyyliä ja tekniikkaa sekä hakeutua samankaltaisten opiskelijoiden seuraan. Tapoja on erilaisia kuten opiskelijoitakin. Omia opintoja hyödyttää, kun löytää sellaiset ryhmäläiset, jotka sopivat omaan oppimistyyliin. (Peterson & Gryczko 2021). Seuraavissa luvuissa pyrimme avaamaan tarkemmin opintopiirissä opiskelun hyötyjä ja merkityksiä verkko-opiskelijan näkökulmasta.

3.2 Opintopiiri ja yksinäisyyden ehkäisy

Sosiaalisten suhteiden puuttuminen tai niiden vähäisyys voi aiheuttaa yksinäisyyden tunteita. On hyvin yksilöllistä, miten henkilöt kokevat yksinäisyyden, sillä kokemukset ovat omakohtaisia ja ainutlaatuisia (Viinikainen 2022, 12). Ihminen voi kokea yksinäisyyttä myös muiden

seurassa, vaikka päällepäin näyttäisikin, että hänellä on kovin sosiaalinen elämä. Yksinäisyyttä voi kokea myös elämäntilanteiden muuttuessa. Yksinäisyys voi olla emotionaalista tai sosiaalista. Emotionaalisessa yksinäisyydessä voi olla paljon sosiaalisia suhteita, mutta ne ovat vain pinnallisia. Sosiaalisessa yksinäisyydessä taas on kyse läheisten ihmissuhteiden puuttumisesta tai niiden vähyydestä. Yksinäisyydessä voi olla kyse myös näistä molemmista samaan aikaan. (Nyyti ry 2022.) Yksinäisyyden tunteen kokeminen ja opiskeluyhteisöihin kuulumattomuus vaikuttavat yksilöön laajasti: mielialaan, jaksamiseen, koettuun terveydentilaan ja hyvinvointiin, opiskelukykyyn ja opintojen etenemiseen, optimistisuuteen tulevaisuuden suhteen sekä ammatillaiseksi kehittymisen kasvuprosessiin ja tulevaisuudessa tarvittaviin työelämätaitoihin (Lindberg 2021, 11).

Osallisuus on yhteydessä ihmisen kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Vähäiset osallisuuden kokemukset liittyvät psyykkiseen kuormittuneisuuteen, yksinäisyyteen ja työkykyyn. Lisäämällä osallisuuden kokemuksia voidaan edistää hyvinvointia ja uskoa tulevaisuuteen. (Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos 2022.) Osallisuuden määritelmiä useita ja osallisuutta kuvataan laajasti. Suomen sosiaali- ja terveys ry (2018) kuvaa osallisuutta artikkelissaan:

Osallisuus on tunne, joka syntyy, kun ihminen kokee kuuluvansa johonkin. Osallisuus ilmenee esimerkiksi luottamuksena, yhdenvertaisuutena, arvostuksena ja mahdollisuutena vaikuttaa omassa yhteisössään. Osallisuutta kokeva ihminen pystyy vaikuttamaan omiin ja yhteisiin asioihin. Osallisuus lisää hyvinvointia ja syrjäytyminen on osallisuuden ulkopuolelle jäämistä. (Suomen sosiaali- ja terveys ry 2018)

Yleisesti ottaen osallisuus on johonkin kuulumista ja kuulluksi tulemistä, asioihin vaikuttamista ja vaatii toteutuakseen toisten kunnioittamista ja keskinäistä luottamusta. Osallisuuden kokemuksella on suora vaikutus myös ihmisen toimijuuteen: myönteisesti virittynyt näkee mahdollisuuksia eri tavalla, motivoituu ja uskaltaa tarttua uusiin mahdollisuuksiin. (Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos 2022.)

Mielestämme opintopiirimallilla voisimme pyrkiä sekä parantamaan osallisuutta korkeakoulusamme että vähentämään yksinäisyyttä. Opintopiirimallia on tutkittu ja kehitetty useissa eri organisaatioissa Suomessa tänäkin päivänä ja kokeiltu etenkin koronapandemian rajoitusten aiheuttamien opintoaasteiden tueksi. Kävimme läpi vastaavia tutkimuksia ja kokeiluja, joista halusimme tuoda esille Karelia ammattikorkeakoulun opiskelijakunnan tekemän NYT-hankkeen sekä Viinikaisen Pro- gradu tutkielman yliopisto-opiskelijoiden yksinäisyydestä ja keinoista sen vähentämiseksi.

Karelia ammattikorkeakoulun opiskelijakunta (POKA) aloitti NYT-hankkeen tammikuussa 2021. Hankkeen toiminta on jo päättynyt, mutta sen tuloksissa oli hyödyllistä tietoa aiheesta. NYT-hankkeen tärkeimpiä tavoitteita oli vahvistaa opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia, vähentää yksinäisyyden kokemuksia sekä tukea opiskelijoiden elämänhallinnan taitojen ja -valmiuksien kehittymistä. Hankkeessa kehitettiin ja vahvistettiin myös POKA:n hyvinvointityötä tukemaan opiskelijoita erityisesti korona-aikana, mutta myös ajatellen tulevaisuutta. (Pesonen 2022.) Hankkeen aikana tuotettiin monipuolisia toimintoja vapaa-ajan toimintaan sekä järjestettiin erilaisia yhteisöllisiä tapahtumia ja opintopiiritoimintaa. Toiminta oli avointa Karelia-ammattikorkeakoulun opiskelijoille ja sen toiminta suunniteltiin ja kehitettiin opiskelijoiden toiveiden mukaisesti. Alustaksi he olivat valinneet Discord-palvelimen, joka toimi alustana etäyhteisöllisyydelle ja sitä kehitettiin hankkeen aikana erilaisten kanavien ja toimintojen muodossa. (Poka 2022.)

Viinikaisen Pro- gradu tutkielmassa perehdyttiin yliopisto-opiskelijoiden yksinäisyyteen ja keinoihin sen vähentämiseksi. Tutkielman tulokset perustuvat opiskelijoilta kerättyihin kirjoitelmiin aiheesta. Tärkeimpiä keinoja yksinäisyyden vähentämiseen yliopisto-opiskelijoiden mielestä olivat keinot, joita voitaisiin hyödyntää erityisesti opiskeluissa ja digitalisaation tuoma mahdollisuus yhdistää ihmisiä kommunikoimaan toistensa kanssa. Kuitenkin lähtökohtana yksinäisyyden vähentämisessä pidettiin opiskelijoiden omaa halua ja kykyä ottaa kontaktia muihin, sekä aktiivisuus ihmissuhteiden luomisessa ja ylläpitämisessä nousi tärkeäksi. Useassa kirjoitelmassa oli myös todettu, että yksinäisyyteen apua haettaessa tuli myös olla oma halu päästä eroon yksinäisyydestä. (Viinikainen 2022, 58.) Korkeakouluopinnot itsessään nähtiin tärkeinä ja varsinkin kontaktit välittömästi opiskeluajan alusta lähtien katsottiin olevan ensisijaisen tärkeitä. Kanssaopiskelijoilta saatava tuki oli korvaamattoman tärkeää ja erityisesti fuksivuonna tulisi panostaa siihen, että pääsisi osaksi opiskelija yhteisöä, koska silloin ajateltiin löytyvän kaikista suurimmalla todennäköisyydellä monia hyviä uusia tärkeitä ihmisiä elämään. Myös toimiva tutorointi opiskeluiden alussa nähtiin tärkeänä keinona vastata opiskelijoiden tuntemaan yksinäisyyteen. Opiskeluympäristön osalta nähtiin koulun ja opettajien vastuu yksinäisyyttä vähennettäessä, nimenomaan ravistelemalla olemassa olevia käytänteitä sekä kehittämällä vaihtoehtoisia oppimismenetelmiä. Toimintaympäristöllä missä vuorovaikutus tapahtui, koettiin olevan merkitystä, kun oli tarve saada tukea muilta. (Viinikainen 2022, 59.)

3.3 Opintopiiristä vertaistukea ja apua opintoihin

Opintopiiritapaamisia voi hyödyntää myös vertaistuen saamiseen, vaikka ei varsinaista opiskelua tapahtuisikaan. Tapaamiset tarjoavat mahdollisuuden yhteisöllisyyden kokemukseen ja tuovat sosiaalisia kontakteja verkko-opiskelijan arkeen. Erityisesti vertaistuen tarve korostuu verkko-opinnoissa, joissa opiskeleminen on itsenäistä.

Vertaistuki on saman kokeneiden tai samanlaisessa elämäntilanteessa olevien ihmisten kokemusten jakamista. Kokemusten jakaminen lisää keskinäistä ymmärrystä. (Mielenterveystalo 2022). Vertaistuesta saa apua motivaatioon ja omien opintojen etenemiseen, sillä se luo mukavasti painetta saada omia tehtäviään valmiiksi sovittuun päivämäärään mennessä, esimerkiksi ryhmätöissä (Raivio 2021).

Motivaatioksi kutsutaan vireyttä tai voimaa, jonka avulla pyritään saavuttamaan tavoitteet tai toteuttamaan unelmia. Motivoituneisuuden tasot vaihtelevat ihmisten välillä ja muuttuvat tilanteiden mukaan. Motivaatio auttaa meitä saavuttamaan unelmiamme ohjaamalla toimintaamme ja päätöksentekoamme. Motivaatio vaikuttaa myös kykyymme oppia uusia asioita ja tehtävistä suoriutumiseen. (Vilkko-Riihelä, 2006.) Humakin lehtori Niila Tamminen kuvailee verkko-opintoja seuraavin sanoin:

”Verkko-opinnot sopivat parhaiten motivoituneelle ihmiselle, joka on tarpeeksi päättäväinen ja organisoitunut ja jolla on jonkin verran opiskelutaitoja, jotta opinnot on mahdollista saada kasaan” (Humak 2022d).

3.4 Oppimistekniikoita opintopiirissä opiskeluun

Verkko-opinnoissa opiskelijalta vaaditaan erityisesti itseohjautuvuutta, kykyä opiskella aiheita itsenäisesti ja taitoa viedä opintoja eteenpäin tavoitteellisesti sekä osata ajanhallintaa ja tehtävien priorisointia. Sujuva ja eteenpäin vievä työskentely ylläpitää motivaatiota ja vähentää turhautumista. Näitä samoja seikkoja tuo esille myös Humakissa kulttuurituottajan opintoja suorittava verkko-opiskelija Emilia Reponen. (Stam & Reponen 2022.) Helpottaaksemme sekä omien että muiden opintoja tutustuimme muutamiin ajanhallinta- ja oppimistekniikoihin, joista koimme olevan hyötyä verkko-opinnoissa sekä opintopiirissä opiskeltaessa. Näitä olivat esim. Pomodoro- eli tomaattitekniikka, Klinikkamalli ja Feynman- tekniikka. Tilaajan edustajalta saimme suosituksen tutustumaan erityisesti Pomodoro- tekniikkaan, jonka käytöstä hänellä itsellään oli kokemusta (Timonen 2022).

Pomodoro- tekniikka auttaa keskittymiseen ja vähentää aloittamisen vaikeutta. Sen toiminta-ajatus pyrkii jaksotetulla työnteolla saamaan aikaan parhaan mahdollisen keskittymisen ja tuotavuuden tason, jolloin saat halutun tehtävän valmiiksi nopeammin. (Koulutus.fi 2022.) Ideana on päättää mihin tehtävään aikoo keskittyä, kirjoittaa tavoite ylös ja asettaa ajastimeen työskentelyajaksi 25 minuuttia, jonka jälkeen kirjataan suoritus ylös ja pidä 5 minuutin tauko. Tauolla tehdään asioita, jotka vievät ajatukset pois tehtävästä. Tämän jälkeen työhön paneudutaan uudelleen ja sama toistetaan. Neljän työskentelyajan jälkeen pidetään pidempi tauko esim. ruokautunti. Menetelmän tehokkuus perustuu siihen, että työskentelijä saa enemmän aikaan, on tehokkaampi ja pystyy keskittymään siihen mitä on tekemässä. (Cirillo 2022; Koulutus.fi 2022.) Menetelmä toimii itsenäisen työskentelyn lisäksi ryhmätöissä, kun jokainen ryhmäläinen työskentelee sovitun ajan omaa osiotaan edistäen ja tauon jälkeen katsotaan edistymistä ryhmänä. Tauon jälkeen jatketaan taas itsenäistä työskentelyä. Tämä tekniikka on helppoa ottaa käyttöön ja se sopii niin uuden oppimiseen kuin ”roikkuvien” tehtävien loppuun saattamiseen. Tekniikka kouruttaa tekemään lisää, koska se palkitsee, kun huomaa tehtävien edistyvän. (Cirillo 2022; Koulutus.fi 2022.)

Klinikaksi kutsutaan menetelmää, jossa kolmen hengen ryhmissä pyritään tarkastelemaan sovitua teemaa ”laatikon ulkopuolelta”. Opiskeltava aihe voi olla mikä tahansa, johon halutaan uusia näkökulmia. Menetelmän avulla on tarkoitus myös oppia tunnistamaan omia työskentelytapoja ja hyväksymään asioiden tarkastelua eri näkökulmista. (Rytkönen & Paasonen 2018.) Siihen liittyy vahvasti toimintamalli, jossa annetaan ja saadaan vertaistukea sekä -palautetta. Työskentelyyn käytetään ajastettua ja rytmitettyä etenemistä. Ryhmältä vaaditaan halua paneutua toisten kokemusten tarkasteluun ja sitoutumista työskentelyyn sekä luottamuksellista ilmapiiriä. Klinikalle ei kokoonnuta kovin tiheästi, vaan tapaamisia pidetään kuukauden tai kahden kuukauden välein. (Rytkönen & Paasonen 2018.) Klinikana aikana yksi on vuorollaan esittäjän roolissa, ja aikaa hänellä on käytettävänä 30 minuuttia. Yhteensä tapaamiseen kuluu siis 90 minuuttia, kun jokainen osallistuja toimii esittäjän roolissa vuorollaan. Muiden osallistujien tehtävänä on toimia konsulttina, auttamalla esittäjää esim. pyytämällä tarkennuksia, konkreettisia esimerkkejä tai vaikka kyseenalaistaa esittäjän tulkintaa. Tämä voi auttaa esittäjää ymmärtämään omaa työtään paremmin ja auttaa jäsentämään käsiteltävää asiaa. Näin ollen Klinikka toimii mm. opinnäytetöiden vertaisarviointina tai laajempaa tutkielmaa tehdessä. (Rytkönen & Paasonen 2018.) Tästä tekniikasta löysimme hyvin vähän tietoa, mutta halusimme tuoda tämän silti esille, koska tämä vaikuttaa toimivalta, esimerkiksi laajoja kokonaisuuksia, kuten opinnäytetöitä tehdessä.

Feynman- tekniikan perusajatus on oppia selittämällä asia mahdollisimman ymmärrettävästi ja yksinkertaisesti toisille (Mielenihmeet 2019; Lukiolainen 2018). Tekniikkaa lähdetään toteuttamaan valitsemalla ensin opittava aihe ja opiskellaan se itsenäisesti. Omaa oppimista on tärkeää tehostaa kirjoittamalla aiheesta omin sanoin kaikki oleellinen tieto mahdollisimman yksinkertaisesti. (Farnam Street 2022.) Sen jälkeen tulisi käydä vielä oma tuotos läpi ja kiinnittää huomiota kohtiin, jotka olivat ongelmallisia. Havaintojen pohjalta voi vielä tarvittaessa täydentää selostusta ja yksinkertaistaa sellaiseksi, että se on helppo opettaa toisille. Konkreettisten esimerkkien keksiminen aiheen määritelmien lisäksi vahvistaa asian ymmärtämistä sekä auttaa muistamaan asian paremmin. Tekniikan tehokkuus perustuu siihen, että ymmärrät aiheen vasta kun opetat sen muille ja samalla ilmaisutaitosi paranee, kun joudut miettimään, miten esität asian mahdollisimman ymmärrettävästi. Tämä tekniikka sopii erityisesti käytettäväksi opintopiirissä tai kurssien tehtävissä, jotka vaativat laajempaa pohtimista. (Farnam Street 2022; Lukiolainen 2018.)

3.5 Opintopiiriin soveltuvia verkkoympäristöjä

Humanistinen ammattikorkeakoulu tarjoaa mahdollisuuden oppia ja käyttää useita eri verkko-oppimisympäristöjä. Opiskelijoilla on käytössään Teams, Google Meet, Collaborate Ultra sekä Zoom. (Humak 2022b.) Näiden lisäksi useat ilmaiset alustat tai sovellukset, kuten Discord ja WhatsApp soveltuvat ryhmissä opiskeluun. Monilla opiskelijoilla nämä ovatkin jo valmiiksi käytössä.

Hoodle on Humakin verkko-oppimisympäristö, josta löytyvät opintojaksototeutusten suoritusohjeet, tehtävänannot sekä tehtävien palautusalustat. Myös opintojaksoa koskeva viestintä tapahtuu siellä. (Humak 2022b).

Collaborate Ultra eli CU on yksi Humakin webinaarituloista. Collaborate-istunnot löytyvät opintojaksoilta Hoodlesta, mutta opiskelijat eivät voi luoda vapaasti omia istuntojaan. Joillakin kurssialustoilla on opiskelijoiden vapaaseen käyttöön CU- istuntoja. CU- istunnot voi halutesaan tallentaa ja jakaa katsottavaksi linkin avulla. CU- tila sallii suurenkin osallistujia määrän ja näytön jakaminen on mahdollista roolien avulla esimerkiksi esitelmiä varten. Alustalla on myös valkotaulu, joka mahdollistaa osallistujien yhtäaikaisen käyttämisen. Alustalla on myös mahdollisuus jakautua pienryhmiin. (Humak 2022b; Blackboard 2022.)

Teams on Microsoft 365 -pakettiin kuuluva yhteistyöalusta, joka mahdollistaa tiimien välisen viestinnän, videotapaamiset ja niiden sekä tiedostojen tallennuksen ja muokkauksen. Sitä voi käyttää selaimen kautta, asentaa tietokoneelle työpöytäversion tai käyttää mobiilisovelluksella. Jokainen voi luoda omia tiimejä ja luoda kokouskutsuja sekä liittää kokoukset Outlook-kalenteriin. Kokous on myös mahdollista jakaa erillisiin pienryhmiin ja palata takaisin yhteiseen tilaan. (Microsoft 2022.)

Google Workspace on palvelukokonaisuus, joka sisältää ohjelmia oppimisen helpottamiseen sekä yhteisöllisyyden ja yhteistyön lisäämiseen (Google Workspace 2022). Humakin opiskelijat saavat käyttöönsä Googlen Workspace -palvelut. Siihen ei kuulu Gmail-sähköposti eikä Google-kalenteri, vaan niitä käytetään Office 365-palvelulla. Google Meet on opiskelijoiden verkkotapaamiseen soveltuva verkkoympäristö. (Humak 2022b.)

Zoom on yksi Humakin tarjoamista webinaarituloista, jota hyödynnetään myös ohjaus- ja valmennustapaamisissa. Zoom on laadukas videokonferenssisovellus, joka sopii verkkotapaamiin sekä videopuheluihin. (Humak 2022b.) Hyviä ominaisuuksia tällä alustalla ovat mm. kalenterikutsut, näytön jakamisen mahdollisuus sekä valkotaulun jakamisen mahdollisuus esityksen aikana. Tapaamisen voi nauhoittaa ja tallenteen jakaa linkin avulla. Alustalla on myös Chat, jossa voi viestiä ryhmälle tai yksittäisille osallistujille. Zoomissa ryhmä voidaan jakaa pienryhmiin keskustelemaan eri ”huoneisiin”. (Zoom 2022.)

Discord on perustettu alun perin verkkopelejä pelaavia henkilöitä varten. Se keksittiin yhdistämään eri puolilla maailmaa pelaavia kavereita keskenään. (Discord.com 2022.) Aiemmat yhteydenpitoa varten suunnitellut työkalut olivat hitaita ja epäluotettavia, joten tilalle keksittiin jotain parempaa. Discordissa voit puhua, viestitellä tai olla videoyhteydessä useisiinkin ihmisiin samanaikaisesti. Discordin käyttäjäkunta on monimuotoinen ja sinne voi perustaa omia yhteisöjä. (Discord.com 2022.)

WhatsApp on maksuton sovellus, joka on tehty alun perin pienyrittäjiä varten. Sillä on helppoa pitää yhteyttä asiakkaisiin ja esitellä tuotteita ja palveluita. WhatsAppilla voi lähettää ja vastaanottaa viestejä, kuvia ja videokuvaa. Sillä voi soittaa puheluita ja videopuheluita ympäri maailmaa. WhatsAppiin voi luoda omia ryhmiä, joiden kesken voi vaihtaa tietoja eri asioista. Ryhmäpuheluiden määrä on rajoitettu. (WhatsApp.com 2022.)

Oman kokemuksemme pohjalta olemme sitä mieltä, että Teams on toimivin alusta opintopiirien pitämiseen ja ryhmätöiden tekemiseen. Teamsiin voi perustaa omat kanavat eri opintopiireille

ja ryhmätöille sekä omalle valmennusryhmälle. Teamsissa on helppo luoda ja jakaa asiakirjoja, Power Point esityksiä ja muistiinpanoja, joihin jokaisella ryhmäläisellä on pääsy. Kaikilla ryhmään kuuluvilla on myös mahdollisuus käydä muokkaamassa tehtäviä sekä omaan tahtiin, että yhdessä. Alustalla on myös kätevää viestitellä ja varata kalenterikutsulla seuraava yhteinen tapaamisaika. Kalenterikutsun pystyy lähettämään myös muille kuin tapaamiseen osallistujille. Tällöin hekin näkevät koska seuraava tapaaminen pidetään. Teamsillä voi soittaa puheluita ja videopuheluita.

Myös muut käytössä olevat alustat sopivat hyvin verkkotapaamisiin toimivuutensa puolesta. Mielestämme on hienoa, että opiskeluaikana Humakissa pääsee tutustumaan niin moniin erilaisiin ohjelmiin. Tämä laajentaa osaamista ja helpottaa tulevaisuuden mahdollisuuksia. Lisäksi olemme huomanneet, että mitä enemmän erilaisia sovelluksia ja ohjelmia oppii käyttämään, niin sitä helpompi uusia sovelluksia on kokeilla ja oppia käyttämään.

4 TEHDÄÄN YHDESSÄ OPISKELUSTA UUSI NORMAALI

Opintopiirimallin mukaisen opiskelun saamiseksi osaksi opiskelukulttuuria tarvitaan panostusta opiskelijoiden ryhmäytymiseen sekä yhteisöllisyyteen ja opintopiirissä opiskelu taas on yksi avain näiden asioiden paranemiseksi. Seuraavissa kappaleissa käymme läpi yhteisöllisyyden rakentumista ammattikorkeakouluopiskelijoiden näkökulmasta, johon vaikuttaa koko organisaation toiminta, mutta myös opiskelijan oma panostus.

4.1 Yhteisöllisyyden rakentaminen

Opiskelukulttuurin muutokseen tarvitaan ymmärrystä, että jokainen vaikuttaa omalla toiminnallaan siihen millaista opiskeluarki koulussamme on. Yhteisöllisyys rakentuu arjessa pienistä asioista: kohtaamisista, vertaistuesta, yhdessä opiskelusta ja kokemusten jakamisesta (Lindberg 2021, 4). Verkkomuotoisessa opiskelussa tähän tulisi erityisesti panostaa opintojen alusta lähtien, jotta onnistuneen ryhmäytymisen kautta opiskelijat rakentaisivat omaa opiskelijayhteisöä ja ottaisivat opintopiirissä opiskelun osaksi rutiinia. Lisäämällä tietoisuutta ja opettamalla uusia tapoja opiskella, voimme saada aikaan muutoksen.

Yhteisöllisyys rakentuu sisältäpäin ja sen edistämiseen tarvitaan jokaista, koska se ei suoraan ole kenenkään vastuulla, mutta se on jokaisen vastuulla (Lindberg 2021, 4). Yhteisöllisyydelle on monia määritelmiä. Yhteisöllisyys tarkoittaa ihmisten välistä yhteistyötä tai jonkin asian ympärille koostuvaa ryhmää, jolla on yhteinen tavoite tai päämäärä. Yhteisössä ihmiset ovat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa. (Opetushallitus 2022a.) Yhteisön jäsenet luovat yhteisöön tilan, jossa arvot, normit ja kunnioitus toisia kohtaan saavat jäsenet tuntemaan itsensä hyväksytyiksi ja arvostetuiksi (Lindberg 2021, 7). Opetushallitus kuvaa yhteisöllisyyttä seuraavin sanoin:

Yhdessä tekeminen ja osallisuuden kokemukset vahvistavat yhteisöä. Oppimisessa painottuu myös yhdessä oppiminen ja yhteisön merkitys yksilön kannustamisessa. Vuorovaikutus, yhteistyö ja monipuolinen työskentely ovat yhteisön kaikkien jäsenten oppimista ja hyvinvointia edistäviä tekijöitä. Oppiva yhteisö tunnistaa moninaisuuden myös oppimisessa ja toimii joustavasti erilaisissa tilanteissa. (Opetushallitus 2022a.)

Vuorovaikutus ja luottamus ovat edellytyksiä yhteisöllisyyden rakentumisessa. Vuorovaikutuksella tarkoitetaan tässä yhteydessä opiskelijoiden välistä, kahden tai useamman vastavuoroista kommunikaatiota. Vuorovaikutus on kaikkea sitä, millä tavalla olemme toisten kanssa.

Vuorovaikutus näkyy puheessa, sanoissa, eleissä ja ilmeissä sekä meidän katseissamme. (Opetushallitus 2022b). Vuorovaikutusta tapahtuu opinnoissa verkkoympäristöissä sekä kaikissa viestintäkanavissamme ja kurssialustoilla. Valkosen, Tyrnäväisen & Uotisen (2020) julkaisemassa artikkelissa nostettiin esiin tutkimustuloksia, joiden mukaan luottamus edesauttaa verkko-opiskelijaksi ryhtymistä, verkko-opiskeluryhmään sitoutumista ja siinä pysymistä. Luottamus näkyy hyvänä ryhmädynamiikkana ja yhteisöllisyyden kokemuksena sekä opiskelijoiden välisenä avoimena ja aktiivisena viestintänä. Avoin ajatusten ja tiedon jakaminen lisää keskinäistä luottamusta, joka taas osaltaan edistää verkko-opiskelijoiden palautteen ja kritiikin vastaanottamista sekä opiskelijoiden opiskelutyytyväisyyttä. Tutkimuksissa korostettiin myös vuorovaikutuksen ja yhteistyön merkitystä luottamuksen rakentamisessa. Näitä opiskelija voi edistää aloittamalla keskustelua, kysymällä neuvoa ja jakamalla tietoa muille sekä esim. hoitamalla sovitut tehtävät ajallaan. (Valkonen, Tyrnäväinen & Uotinen 2020.)

Yhteisöllisyyden edistämiseen verkossa liittyy myös hiukan erityispiirteitä, vaikkakin opiskelijoiden tarpeet ja toiveet merkityksellisistä kohtaamisista eivät riipu siitä toteutetaanko niitä kasvokkain vai ruudun välityksellä. Erityispiirteet näyttävät toisaalta erilaisina haasteina, mutta myös mahdollistavina keinoina tutustua toisiin opiskelijoihin riippumatta esim. asuinpaikasta. (Lindberg 2021, 72.) Lindberg (2021) kirjoittaa kuvaavasti myös verkkotapaamisten puutteista, kuten katsekontaktin luonnottomuudesta, jonka olemme itsekin kokeneet olevan hiukan haastava verkossa toimiessa:

Luonnolliset paikat vapaamuotoiselle ja spontaanille kohtaamiselle ovat usein kaukana verkkomuotoisesta toiminnasta, jossa kohtaamiset ovat suunniteltuja ja enemmän tai vähemmän tavoitteellisia. Pieniä verkostoitumisen hetkiä toiminnan lomassa on vaikea synnyttää samalla lailla kuin kasvokkaisessa toiminnassa. Lisäksi tiedämme, että verkkomuotoisuus kuormittaa eri lailla kuin kasvokkainen kohtaaminen, erityisesti pitkään jatkuessaan. Esimerkiksi katsekontaktin luonnottomuus sekä sanattomien vihjeiden vähyyys tai epäselvyys haastavat verkkovuorovaikutusta. Samoin helposti jää puuttumaan tunne ja kokemus yhteisestä jaetusta hetkestä tai tilasta, mikä entisestään haastaa yhteyden luomista toisiin kanssaoilijoihin. (Lindberg 2021, 73.)

Meidän jokaisen olisi hyvä myös huomioida, että yksinäisyyttä kokeva opiskelija voi kokea verkkomuotoisen opiskelun raskaalta, jos koti jo itsessään tuntuu yksinäisyyttä ilmentävältä paikalta. Tällöin voisi olla hyvä ajatus poistua kotoa pitämään verkkotapaamisia esim. kahvilassa tai kirjastossa. Verkko-opinnot vaativat jo itsessään paljon ruudun ääressä istumista, jolloin verkkotapaamiset eivät välttämättä innosta, vaan vuorovaikutukselta kaivataan jotain ihan muuta. Osalle opiskelijoista verkko-opinnot taas sopivat jopa paremmin kuin lähiopetus. Osalle

opiskelijoista on helpompaa ilmaista itseään kirjoittamalla kuin puhumalla, tutusta ympäristöstä on turvallisempi tutustua uusiin ihmisiin, jolloin jännitystäänkin on helpompi käsitellä, kun ei tarvitse olla samassa tilassa vieraiden ihmisten kanssa. Palautuminen sosiaalisen tilanteen kuormituksesta on myös nopeampaa. Monista haasteista huolimatta, yhteisöllisyyden edistämiseen tulisi panostaa myös verkon välityksellä (Lindberg 2021, 74–75).

Yhteisöllisyyden syntymiseen tarvitaan myös onnistunutta ryhmäytymistä. Ryhmäytymisellä tarkoitetaan prosessia, jossa tärkeimpänä tavoitteena on ryhmän jäsenten keskinäinen tunteminen, vuorovaikutus, luottamus ja viihtyminen. Ryhmäytyminen alkaa tutustumisesta toisiin ryhmäläisiin, mutta ryhmän tiivistyminen vie aikaa, etenkin luottamuksellisen ilmapiirin aikaansaaminen on avain todellisen yhteistoiminnan aikaansaamiseen. Ryhmäytymisen onnistuessa opiskelijan tulisi tuntea olonsa mukavaksi ja turvalliseksi, jolloin toimiminen olisi mahdollisimman jouhevaa. Ryhmäytymisen tarkoituksena on myös kannustavan oppimisympäristön syntyminen. Hyvin ryhmäytynyt luokka edistää omaa oppimistaan sekä ehkäisee syrjäytymistä. (Korhonen 2014.)

4.2 Opiskelijoiden valmennus Humakissa

Humakin valmennuspedagoginen strategia (2021) pohjautuu valmennuspedagogiikkaan, jonka keskeisiä elementtejä ovat työelämäperustainen ja yhteisöllinen oppiminen sekä vuorovaikutus. Monimuotoisten oppimisympäristöjen ja uudistuvien opiskelijalähtöisten tulevaisuuden oppimispolkujen jatkuva kehittäminen on yksi tärkeimmistä tavoitteista. Opiskelijoita valmennetaan tulevaan työelämään oppimisprosessien kautta, joiden avulla opiskelija kehittyy oppijasta tietojen ja taitojen soveltajaksi ja lopulta työelämän kehittäjäksi. Valmennuspedagoginen strategia (2021) haastaa opiskelijan asettamaan kasvavia tavoitteita ja vaatii opiskelijalta aktiivista roolia oman osaamisensa kehittämisessä. Yhteisöllistä toimijuutta ja verkostoitumista painotetaan koko opintojen ajan, koska Humakin tavoitteena on kouluttaa ammatillaisia yhteisöllisiin, ihmisläheisiin ja vuorovaikutteisiin ammatteihin. Opinnoissa korostuu vuorovaikutustaitojen merkityksen ymmärtäminen, hallitseminen sekä näiden taitojen kautta yhteisöllisyysosaaminen. Ohjauksen ja valmennuksen pyrkimyksenä on mahdollistaa yksilöllisten oppimispolkujen suunnitteleminen ja toteuttaminen erilaisissa oppimisympäristöissä, sekä erilaisten oppimistapojen toteuttaminen yhteisöllisesti ja itsenäisesti. Digitaalisissa oppimisympäristöissä tapahtuvaa valmennusta ja ohjausta verkko-opiskelijat saavat tietenkin vain olemalla paikalla reaa-

liajassa opetuksessa tai valmennuspäivissä, mikä tuo haastetta erityisesti työssäkäyvien opiskelijoiden kohdalla ja vaatii muiltakin opiskelijoilta ymmärrystä läsnäolon merkityksestä. (Humak 2021.) Yksilöllistä valmennusta ja ohjausta opiskelijat saavat omalta valmentavalta lehtorilta tarvittaessa ja tukea opintoihin on hyvin saatavilla myös opiskelijahyvinvointiryhmistä, jotka koostuvat opiskelijahyvinvoinnista vastaavista opettajista, opinto-ohjaajista ja opiskelijoista (Humak 2022c). Meidän kokemuksemme mukaan, tietoa pyritään antamaan kaikista opintoihin liittyvästä kaikille näkyvästi. Esimerkiksi opiskelijoille on kuvattuna Intrassa laajasti opiskelusta Humakissa yleensä sekä organisaation tarjoama valmennus, jossa on kattavasti avattu sekä opiskelijoiden, että opetushenkilöstön roolit läpi opiskelijan opintojen. Voitaisiinkin todeta, että koulumme haluaa panostaa opiskelijoiden opintoihin ja kehittää toimintaansa koko ajan paremmaksi ja muuntautua muutosten mukana.

Uusille opiskelijoille pidetään aloittavien orientaatiopäivät sekä muille opiskelijoille jatkavien valmennuspäivät. Näiden päivien tarkoitus on tuoda opiskelijat ja opettajat yhteen joko kasvokkain tai verkkoympäristössä. Päivien aikana käydään läpi kaikkea opintoihin liittyvää ja ajankohtaista, mutta päivät ovat myös olennainen osa opiskelijoiden valmennusta.

4.3 Opiskelija ryhmäytymisen edistäjänä

Opiskelijalta vaaditaan erityisesti verkko-opinnoissa monia taitoja sekä aktiivisuutta oman oppimisensa tueksi. Verkko-opiskelussa korostuvat motivaatio, ajanhallinta, itseohjautuvuus ja itsenäinen työskentely. Vastuu opinnoista on kuitenkin meillä jokaisella itsellään, siksi myös näiden taitojen harjaannuttaminen tulisi ottaa osaksi opintoja. Näitä asioita painotetaan myös Humakin verkkosivuilla, joissa kerrotaan verkko-opinnoista. (Humak 2022d; Stam & Reponen 2022.)

Humakin valmennuspedagogiikka haastaa opiskelijan asettamaan itselleen yhä vaativampia tehtäviä ja ongelmia ratkaistavaksi sekä toimimaan oman osaamisen ylärajoilla ja ylittämään näitä rajoja uutta oppien. Opiskelijalla on aktiivinen rooli oman osaamisensa kehittämisessä. (Humak 2021.) Halu opiskella yhdessä, yksin puurtamisen sijaan lähtee opiskelijoista, mutta siihen tarvitaan myös tietoa ja opastusta!

Ryhmäytyminen kannattaa aloittaa heti opintojen alkuvaiheessa, sillä silloin ryhmäytyminen on luontevinta ja aloittavat opiskelijat saavat toisiltaan vertaistukea (Lindberg 2021, 20). Ryh-

mäytymisessä oleellista on ryhmän jäsenten keskinäinen vuorovaikutus, luottamus ja viihtyminen. Ryhmäytyminen alkaa siitä, kun ryhmän jäsenet tutustuvat toisiinsa. (Euroopan Unioni 2018, 4.) Erityisesti omaan valmennusryhmään tutustumiseen ja sen ryhmähengen luomiseen kannattaa panostaa. Luottamuksellisen ilmapiirin luominen on tärkeää ja ryhmähengen luomiseksi onkin hyvä aloittaa tutustumalla toisiinne. Luottamuksellisessa ryhmässä on turvallista kysyä neuvoa ja jakaa osaamistaan muille.

4.4 Erilaisia opiskelijoita ja opiskelutapoja huomioitava

Olemme molemmat aloittaneet Humakissa yhteisöpedagogiopinnot väyläopintojen kautta. Väyläopintojen aikana huomasimme oppineemme selviämään opinnoista yksin. Tutkinto-opiskelijana aloittaessamme oli vaikeampi edes ajatella uutta tapaa opiskella yhdessä. Väyläopintojen opiskelu oli hyvin yksinäistä ja koimme opinnot raskaina, joten opintopiirissä opiskelua ja vertaistukea olisi kaivattu. Samanlaisia ajatuksia olemme kuulleet myös muilta väyläopinnot suorittaneilta opiskelijoilta. Yhteisöllisen opiskelun ja ryhmäytymisen olisi pitänyt olla osa opiskelutapaa jo väyläopintojen aikana. Ryhmäytyminen on ollut osalle valmennusryhmäläisiämme vaikeampaa juuri sen takia, että on opittu jo tietynlainen itsenäinen opiskelutapa, eikä ryhmäytymistä tai yhdessä opiskelua pidetä merkityksellisenä. Myöhemmissä keskusteluissa muiden opiskelijoiden kanssa nousi myös ilmi, että eri vaiheessa olevat opiskelijat ovat kokeneet painetta ryhmän sisällä. Loppuvaiheen opiskelijat ovat jo asiantuntijoita alalla, kun taas täysin erilaiselta alalta siirtyneet suorittavat vasta ensimmäisiä verkko-opintoja ja opettelevat kaikkea uutta, mikä nostaa kynnystä osallistua yhteisiin keskusteluihin ja luo painetta opintojen suorittamiseen (Opiskelija keskustelut 2022).

Mielestämme opintojen toteuttamisessa tulisi ottaa huomioon opiskelijat, jotka haluavat suorittaa opintonsa hyvin itsenäisesti ja sekin on sallittua, kunhan se on oma valinta. Moni verkko-opiskelijoista käy töissä opintojen ohessa ja heillä on jo vankka kokemus alasta. Heille opiskeltavat asiat ole täysin uusia, jolloin päämääränä on syventää osaamista sekä saada tutkinto suoritettua nopeasti. Tällaiset opiskelijat pärjäävät ehkä vähemmällä tuella, eikä opiskeluajaltakaan odoteta samanlailla yhteisöä, koska heillä on jo työpaikan yhteisö. Tarpeet ja toiveet eroavat paljonkin verrattaessa päätoimisiin opiskelijoihin. Tämän voisi pyrkiä huomioimaan valmennusryhmiä rakentaessa.

Huomioon tulisi ottaa myös opiskelijat, jotka ovat palaamassa opintojen pariin tauon jälkeen. Tauon syitä voivat olla esim. perhevapaa, armeija, siviilipalvelus tai sairausloma. Tauon jälkeen

palaaminen voi tuntua haastavalta, koska tutut opiskelijat ovat siirtyneet opinnoissaan eteenpäin tai valmistuneet. (Lindberg 2021, 20.) Tällaiset opiskelijat saattavat tarvita ryhmäytymiseen ja opiskeluiden aloittamiseen enemmän tukea.

4.5 Muita toimia yksinäisyyden ehkäisemiseksi

”Yhteisöllisyyttä ei voida viedä ulkoapäin korkeakouluihin, vaan kaikki lähtee yhteisöjen sisältä käsin” (Lindberg 2021, 93). Organisaation tasolla tulisi nostaa myös yksinäisyysteema näkyväksi haasteeksi, johon ollaan valmiina panostamaan ja tarjoamaan tukea (Lindberg 2021, 69). Ja juuri tähän niin tilaaja kuin opinnäytetyön tekijät pyrkivät vaikuttamaan. Osaltamme pyrimme nostamaan aiheen esille uusien aloittavien opiskelijoiden orientaatiopäivillä.

Tutorit ja opiskelijajärjestöt voivat osaltaan tukea opiskelijoiden tarpeita. Toiminnoissa, joita järjestetään opiskelijoille, tulisi huomioida erilaiset opiskelijat ja erilaiset tarpeet. Toimintaa olisi hyvä suunnitella entistä enemmän myös verkko-opiskelijoita ja eri paikkakunnilla asuvia palveleviksi. Tarvitaan myös selkeää viestintää, jotta tieto heidän antamastaan tuesta ja toiminnasta olisi jokaisen opiskelijan löydettävissä. (Lindberg 2021, 50–55; Poka 2022.)

Humanistisessa ammattikorkeakoulussa toimii opiskelijakunta HUMAKO, jonka toiminnasta vastaavat opiskelijat. Opiskelijakunnan tarkoituksena on valvoa ja edistää Humakin opiskelijoiden etua, erityisesti koulutukseen ja sitä tukeviin arkipäivän asioihin liittyen. HUMAKO kouluttaa tutoreita ja jaoston jäseniä sekä huolehtii näiden toimintojen ylläpitämisestä. Opiskelijoille on oma kanava Teamsissa ja Discordin palvelimella on mahdollisuus opintoihin liittyvään keskusteluun ja aktiviteetteja, kuten opintopiiri ja tutkintokohtaiset chatit. Lisäksi tarjolla on vapaa-ajan toimintaa esimerkiksi peli-iltojen ja aamukahvien muodossa. (Humako.net 2022.)

5 KEHITTÄMISTYÖN MENETELMÄT

5.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Opinnäytetyö on tutkimuksellinen kehittämistehtävä, jonka pyrkimys on kehittää ja parantaa todellisia työelämän ongelmia ja tuottaa uutta tietoa ammattilaisille. Päätaavoitteena on todelliseen tarpeeseen vastaaminen ja tuottaa jokin konkreettinen tuotos, kuten työssämme teimme opintopiirissä opiskelusta toimintamallin, jonka avulla pyritään vähentämään yksinjäämistä opintojen aikana ja vahvistamaan yhteisöllisyyden rakentamista sekä vertaistuen saamista.

Toiminnallinen opinnäytetyö on kehittämistyö, jonka pyrkimyksenä on käytännön toiminnan kehittäminen (Pohjannoro & Tajala 2007, 15–16). Toiminnallinen opinnäytetyö sisältää toiminnallisen osuuden sekä opinnäytetyöraportin, johon sisältyy teoreettinen viitekehys. Tekijät pyrkivät ymmärtämään ongelmaa tai tarvetta, johon pyritään kehittämään ratkaisua konkreettisen tuotoksen avulla. Toiminnallisessa opinnäytetyössä korostuu tutkiva ja kehittävä ote, joka näkyy teoreettisen lähestymistavan sekä työn toteuttamisessa tehtyjen valintojen ja ratkaisujen perusteltuna valintana. Hyvän toiminnallisen opinnäytetyön pohjana on hyvä suunnitelma, jonka tehtävänä on tiivistää tekijälle itselleen työn idea, tavoitteet ja toteutusjärjestys. Tyypillistä on myös tiivis yhteydenpito tilaajan kanssa sekä sitoutuminen sovittuun aikatauluun. Konkreettisenä tuotteena voidaan toteuttaa esimerkiksi tapahtuma, ohjeistus tai tietopaketti, jonka tavoitteena on ohjeistaa tai opastaa käytännön toimintaa. Tyypillistä on myös, että tuloksen toimivuus pyritään todentamaan käytännössä. (Pohjannoro & Tajala 2007, 15–16.) Valitsimme menetelmäksi toiminnallisen opinnäytetyön, koska halusimme opinnäytetyö-raportin lisäksi tuottaa materiaalin verkko-opiskelijoille opintopiirimallin hyödyntämisestä ja esittelimme tuotoksen (Liite 2) etäyhteyden avulla uusille Humakin opiskelijoille, aloittavien orientaatio-päivillä 25.8.2022.

5.2 Kyselytutkimus ja analyysi

Kysely on yleisesti käytetty laadullisen tutkimuksen aineistonhankintamenetelmä, jossa valitulta joukolta kysytään vastauksia samoihin kysymyksiin. Laadullisella tutkimuksella tarkoitetaan menetelmäsuuntausta, jonka avulla pyritään ymmärtämään kohteen laatua, ominaisuuksia ja merkityksiä kokonaisvaltaisesti. Tulosten analyysi on kirjoittajien omaa tulkintaa saaduista vastauksista. Laadullisessa tutkimuksessa ei pyritä tyypillisesti tilastollisiin yleistyksiin vaan kuvaamaan ilmiötä tai tapahtumaa ja ymmärtämään tiettyä toimintaa tai antamaan teoreettisesti

tulkinta jollekin ilmiölle. Laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää, että henkilöillä, joilta tietoa kerätään, on kokemusta asiasta. Siksi tiedonantajien tulisi olla harkiten valittuja ja tarkoitukseen sopivia. (Tuomi & Sarajärvi 2018.)

Kyselyllä halusimme laajemman otannan opiskelijoiden kokemuksista yksin jäämisestä, yhteisöllisyydestä, vertaistuesta, opintojen etenemisestä ja opintopiireistä. Halusimme myös nähdä, onko Humakin verkko-opiskelijoissa havaittavissa samoja syrjäytymisen ja yksinäisyyden kokemuksia kuin muissa opiskelijoille tehdyissä tutkimuksissa, kuten esimerkiksi Terveys- ja hyvinvoinninlaitoksen teettämässä korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimuksessa (Terveys ja hyvinvoinnin laitos 2021b). Lisäksi halusimme tietää, miten ryhmäytyminen ja vertaistuki muissa valmennusryhmissä on toteutunut.

Perusanalyysimenetelmä, jota voidaan käyttää laadullisissa tutkimuksissa, on sisällönanalyysi. Sillä tarkoitetaan kirjoitettujen, kuultujen tai nähtyjen sisältöjen analyysiä, jotka sisältyvät kiinnostukseen aiheesta. Näistä valitaan asiat, jotka teemoitellaan ja kirjataan yhteenvetoon. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 4.1.) Teemoittelun avulla tutkimusaineistosta pyritään hahmottamaan keskeisiä aihepiirejä. Teemoiksi valitaan sellaisia aiheita, jotka toistuvat aineistossa usein ja keskitytään tarkastelemaan näitä yksityiskohtaisemmin. Kyselyn analyysimenetelmiksi valikoitui vahvimmin laadullisen analyysin menetelmistä teemoittelu sekä kvantifointi eli sisällön erittely, koska kyselyssämme oli paljon myös avoimia kysymyksiä (Tuomi & Sarajärvi 2018, 4.4.2).

Kvantifointia eli sisällön erittelyä käytettäessä tarkastellaan, kuinka monta kertaa sama asia esiintyy kyselyyn vastanneilla. Joissakin aineistoissa kvantifioinnin avulla voidaan tuottaa merkittävää lisätietoa verrattuna laadulliseen kuvailuun. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 4.4.6–4.4.7.) Esimerkiksi avoimista kysymyksistä saatu palaute selkiytyi analyysiä tehdessämme kvantifioinnin avulla, laskemalla kuinka monta kertaa sama asia esiintyi opiskelijoiden sanallisissa vastauksissa. Analyysin jälkeen opinnäytetyömme tärkeimmiksi teemoiksi nousivat yksinäisyys, opintopiiri ja yhdessä opiskelu, yhteisöllisyys, ryhmäytyminen ja vertaistuki.

5.3 Taustateoriaan perehtyminen

Benchmarking eli vertailukehittäminen on oman toiminnan vertaamista toisten toimintaan. Sepänen-Järvelä (2005) kuvaa toimintaa näillä sanoilla: ”Benchmarking on jatkuva ja järjestelmällinen prosessi parhaiden menetelmien ja toimintatapojen tunnistamiseksi, ymmärtämiseksi, oppimiseksi ja soveltamiseksi.”

Menetelmän perusideana on siis toisilta oppiminen ja oman toiminnan kyseenalaistaminen. Sitä pohjaa kiinnostus siihen miten toiset tekevät ja toimivat. Lähtökohtana menetelmässä on tarve, mitä halutaan kehittää tai miten toiminnasta saadaan parempaa. Kehittämisen on tarkoitus tapahtua vertailun avulla, soveltamalla saatua tietoa omaan toimintaan. Toimintaa ei myöskään pyritä arvostelemaan vaan arvioimaan. Tunnistamalla myös omia heikkouksia ja kehittämiskohteita voidaan löytää ja tunnistaa toisilta parhaita käytäntöjä, jotka sopivat omaan toimintaan. (Tuominen 2011, 3.) Menetelmän tarkoituksena on tunnistaa myös toimet, jotka vastaavat haavittuihin tarpeisiin. Opinnäytetyössämme pyrimme soveltamaan benchmarkingin avulla saatuja tietoja opintopiirimallin kehittämiseksi.

Perehdyimme useampaan tutkimukseen, opiskelijoiden yksinäisyyteen liittyen. Lähtökohtana oli halu ymmärtää laajemmin, mitkä asiat vaikuttavat yksinäisyyteen, jotta voisimme löytää toimivia malleja myös yksinäisyyden ehkäisyyn. Aihe ei kosketa vain Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelijoita vaan se on valtakunnallinen haaste, johon pyritään vaikuttamaan joka puolella. Keskityimme benchmarkingin avulla kartoittamaan toimivia käytäntöjä opintopiirissä opiskeluun, ryhmäytymiseen ja yhteisöllisyyden edistämiseen. Lisäksi pyrimme löytämään toimintamalleja hyödyllisen tiedon jakamiseen ja jalkauttamiseksi käytäntöön.

6 KEHITTÄMISTYÖ JA AINEISTON KERÄÄMINEN

Opinnäytetyömme keskeisimmät toimet opintopiirimallin kehittämiseksi olivat toiminnallisen osuuden ja opintopiirimallin kokoaminen, kyselytutkimus ja vastausten analyysi sekä taustateoriaan perehtyminen tietolähteiden ja benchmarkingin avulla.

6.1 Kehittämistyön aloittaminen

Huomasimme molemmat tahoillamme ilmoituksen opinnäytetyön aiheesta, ja kiinnostus heräsi heti kummallakin. Opinnäytetyön aiheena oli kehittää toiminnallinen verkko-opintopiiri-malli Humakin opiskelijoille ja testata mallia käytännössä. Sari tarttui asiaan ja lähti selvittämään opinnäytetyön tilaukseen liittyviä asioita. Lisätietoja opinnäytteen aiheesta saatuaan hän ilmoitti halukkuudestaan lähteä tekemään opinnäytetyötä ja alkoi kyselemään itselleen paria valmennusryhmässämme.

Susanna löytyi pariksi nopeasti, sillä olemme tehneet ryhmätöitä yhdessä ja kuulumme samaan valmennusryhmään. Olemme myös tehneet tiivistä yhteistyötä Humakin hankkeessa, joten tiesimme, että yhteistyö toimii. Opinnäytetyön aihe oli molempien mielestä ajankohtainen ja mielenkiintoinen ja halusimme päästä vaikuttamaan johonkin merkittävään. Muiden opiskelijoiden auttaminen heidän opinnoissaan on molempien mielestä tärkeää, samoin kuin yksinäisyyden ehkäisy ja vertaistuen saaminen.

Oma valmennusryhmämme on tukenut valtavasti toinen toistaan ja tiivis yhteistyö toistemme kanssa on edistänyt opintojen sujumista paljon. Olemme WhatsApp ryhmän lisäksi tehneet Teamsiin oman kanavan, jonne kaikki valmennusryhmän jäsenet on lisätty. Ryhmässämme kaikki opiskelijat ovat valmiina auttamaan, kun sitä joku pyytää ja ilolla myös itse muita autamme aina kun mahdollista. Heti opintojen alussa sovimme vapaamuotoisen ryhmätapaamisen joka kuukauden ensimmäiselle tiistaille, kello 18.00. Paikalle ovat tulleet kaikki ketkä ovat pystyneet tulemaan. Olemme siellä keskustelleet sekä opiskeluun liittyvistä asioista, että vapaamuotoisesti. Olemme kokeneet tämän hyväksi tavaksi ryhmäytyä ja luoda yhteishenkeä oman valmennusryhmän kesken. Valmennusryhmässämme jaetaan paljon erilaisia opiskeluun, harjoitteluun ja mahdolliseen työelämään liittyviä vinkkejä. Olimme kovin ihmeissämme, kun muita opiskelijoita eri kursseilla tavatessamme saimme kuulla miten yksin he opinnoissaan ovat. Kaikilla ei ole yhtä auttavaa ja tiivistä valmennusryhmää kuin meillä, joten halusimme

keksiä jonkin ratkaisun siihen, miten voisimme ehkäistä yksinäisyyttä ja auttaa muita opiskelijoita ryhmäytymisessä.

Omat kokemuksemme verkko-opiskelusta näkyvät opinnäytetyössämme, mutta näiden tueksi olemme keränneet tietopohjaa ja muiden opiskelijoiden kokemuksia opintopiirissä opiskelusta, ryhmäytymisestä ja opiskeluun saatavasta tuesta.

Olemme tehneet tilaajan kanssa tiivistä yhteistyötä alusta asti yhteisen näkemyksen ja suunnitelman luomiseksi. Opinnäytetyötä varten perustettiin oma Teams-alusta, jonne tallennettiin opinnäytetyöhön liittyviä dokumentteja, käytiin keskustelua ja halusimme tilaajan pystyvän seuraamaan reaaliajassa opinnäytetyömme etenemistä. Tarkka suunnitelma opinnäytetyön toiminnallisuudesta ja tuotoksesta muodostuivat kevään 2022 aikana.

6.2 Taustateoriaan perehtyminen ja benchmarking

Opinnäytetyömme tekemisen aloitimme luomalla Mind Mapin eli käsitekartan, johon keräsimme pääteemoja opintopiirissä opiskelun ympärille. Pohdimme miten ja miksi se vastaa tarpeeseen, kokosimme pääteemat ja käsitteet, jotka liittyvät suoraan tai välillisesti aihepiiriimme ja aloimme etsiä teoriaperustaa näiden teemojen ja käsitteiden avaamiseksi. Keräsimme opiskelijoiden yksinäisyyteen liittyviä tutkimuksia ja pohdimme oman kyselyn sisältöä vahvistamaan jo saatua tietoa sekä täyttämään aukkoja.

Käytimme Benchmarking- menetelmää täydentämään teoriapohjaa ja löytääksemme jo toimivia käytäntöjä, jotka olisivat sovellettavissa opintopiirimallin kehittämiseen. Tärkeimmiksi kirjallisuuslähteiksi valikoituivat Nyyti ry: n julkaisu Yhdessä yhteisöksi, opas yhteisöllisyyden edistämiseen korkeakoulussa, Karelia ammattikorkeakoulun POKA- opiskelijakunnan NYT-hanke- Nähdään yhdessä toisemme, sekä Suomen e-oppimiskeskus ry:n verkkojulkaisu, Mikä on opintopiiri?

Verkko-opiskelijana voi ajoittain kokea haasteita ajanhallinnassa ja tehtävien eteenpäin viemisessä, siksi kokeilimme itsekin muutamia vaihtoehtoisia ajanhallinta- ja oppimistekniikoita, joita voimme suositella muillekin opiskelijoille. Erilaisia tekniikoita kannattaa kokeilla ja etsiä itselleen ja opintopiiriryhmälleen sopivimman tavan opiskelun tueksi. Meillä on ollut tätä opinnäytetyötä tehdessämme melko säännöllisesti muutamana päivänä viikossa aamupäivät varattuina opinnäytetyön ja opintopiiri- ohjeistuksen työstämiseen. Sen lisäksi työskentelimme itsenäisesti ja täydensimme ennalta sovittuja kohtia opinnäytetyöhön oman aikataulun mukaan,

niin että ne seuraavalla tapaamiskerralla olivat tehtyinä. Joka tapaamisella kävimme yhdessä opinnäytetyötä läpi, muokkasimme yhdessä tekstiä ja sovimme myös seuraavan tapaamiskerran sekä itsenäisesti tehtävät kohdat.

Koko prosessin ajan olemme analysoineet työtämme. Opinnäytetyöprosessin aikana olemme keskustelleet opinnäytetyömme aiheesta muiden opiskelijoiden kanssa ja selittäneet heille opinnäytetyömme sisältöä. Meitä on myös pyydetty kertomaan opintopiirissä opiskelusta ja opinnäytetyömme aiheesta muiden opiskelijoiden koulutehtäviä varten, sekä Humakin kehittämistyöryhmiin. Opinnäytetyöstämme kertoessamme, olemme myös itse saaneet uusia näkökulmia ja ajatuksia omaan opinnäytetyöhömmee.

6.3 Kyselytutkimus

Halusimme tehdä kyselyn, joka kertoisi opiskelijoiden sen hetkisiä ajatuksia ja kokemuksia yhdessä opiskelusta, ryhmäytymisestä, yksinäisyyden tunteista ja opintopiireissä opiskelusta. Aluksi teimme harjoituskyselyn omalle valmennusryhmällemme ja saimme hyviä kommentteja ja kehitysideoita sekä ryhmäläisiltämme, että kyselyyn tutustuneilta lehtoreilta. Teimme muutoksia lopulliseen kyselyyn näiden kommenttien perusteella, erityisesti kysymysten asetteluun ja muotoon liittyen.

Kyselyn alustaksi valitsimme Webropol- sovelluksen, sillä se oli jo ennestään tuttu ja toimivaksi havaittu. Varsinaista kaikille MOVE- opiskelijoille suunnattua kyselyä jaettiin Teams-alustalla YP MOVE-, Humak- ja TYKE- kanavilla. Tämän lisäksi kyselyä jaettiin myös Moodlessa YP MOVE- kurssialustalla sekä kolmessa eri opiskelijoiden WhatsApp-ryhmässä. Kyselyyn pääsi vastaamaan joko kyselylinkistä tai QR-koodin kautta. Kyselystä tiedotettiin ensimmäisen kerran 16.5.2022, ja vastausaikaa annettiin toukokuun loppuun asti. Tämän jälkeen lähetettiin kaksi muistutusviestiä, joista ensimmäinen annettiin 24.5.2022 ja toinen 9.6.2022, ja päätimme vielä antaa jatkoaikaa kyselyyn vastaamiseksi. Vastaukset käsiteltiin anonymisti ja tämä kävi ilmi sekä kyselyn saatteessa että itse kyselylomakkeessa. Anonymiyden valitsimme siksi, että halusimme mahdollisimman rehellisiä vastauksia ilman pelkoa siitä, että vastaaja tunnistetaan.

Kyselyyn saimme vastauksia 51 opiskelijalta. Kyselyn tulokset kävimme läpi ensin itsenäisesti analysoiden ja sen jälkeen yhdessä vertaillen, teemoitellen ja purkaen. Tarkemmin kerromme

kyselyn analyysistä ja tuloksista kappaleessa seitsemän. Tulosten läpi käymisen jälkeen ryhdyimme käymään teoria pohjaa tarkemmin läpi valittujen teemojen osalta ja availimme tärkeimpiä avainsanoja.

6.4 Toiminnallisuus ja opintopiirimalli

Kesällä 2022 keskityimme opintopiiri- ohjeistuksen (Liite 2) tekemiseen. Kyselystämme saimme pohjaa tarpeesta ja näkökulmia, joita ohjeistuksessa oli hyvä käydä läpi. Tekemämme kysely vahvisti sen, että tällaiselle opintopiiri- mallille on kova tarve.

Mietimme, miten saisimme opintopiiri- ohjeistuksesta selkeän ja informatiivisen. Halusimme ohjeistuksen olevan kiinnostava, informatiivinen ja kiva katsella. Tulimme siihen tulokseen, että Power Point toimii ohjeistuksen toteutuksessa parhaiten. Etsimme sopivia kuvia ja valitsimme miellyttävän tekstin ja asettelun. Sisältöä lähdimme suunnittelemaan Mind Map- karttaa apuna käyttäen. Perustimme ensin jokaiselle aiheelle oman dian, josta oli helppoa lähteä ohjeistusta työstämään.

Opintopiiri- ohjeistuksen tekeminen avasi meille enemmän opinnäytetyön aiheen kokonaisuutta ja toi uusia näkökulmia. Ohjeistuksen ja esitelmän tekemiseen käytimme paljon aikaa, sillä koimme, että sillä oli meille korkein painoarvo tuotoksessamme.

Ohjeistusta tehdessä meille vahvistui aiheen merkityksellisyys ja syntyi halu päästä puhumaan aiheesta uusille opiskelijoille sekä Humakin kehittämisryhmän jäsenille. Aloittavien opiskelijoiden tulisi saada tietoa ja ohjausta, mitä onnistunut ryhmäytyminen vaatii ja miten opiskella opintopiirissä tai ryhmässä. Ryhmäytymisellä ja yhteisöllisyydellä on suuri merkitys opiskeluun ja opintoihin sitoutumiseen sekä yksinäisyyden ehkäisyyn (Mäenpää 2022). Yhteisöllisyydellä ja yhdessä opiskelulla saadaan motivaatiota opiskeluun ja edesautetaan opintojen etene- mistä.

Esittelimme PowerPoint -esityksemme uusille aloittaville opiskelijoille orientaatiopäivillä 25.8.2022. Esiintyminen jännitti paljon, mutta mielestämme selvisimme tilanteessa hyvin. Vuorovaikutus esityksestä jäi puuttumaan, koska pidimme esityksen verkkovälitteisesti Collaborate Ultrana kautta, kun taas aloittavat oppilaat olivat fyysisesti läsnä Helsingin TKI-keskuksella. Olisi ollut kiva nähdä yleisön reaktiot ja kiinnostus tai sen puute, mutta nämä jäivät meiltä väliin. Aikamme ei myöskään riittänyt kysymyksille tai palautteelle, joka olisi meille ollut ensiarvoisen tärkeää ja jota olisimme mielellämme ottaneet vastaan. Pyysimme esityksen lopuksi,

että opiskelijat lähettäisivät meille kysymyksiä, kommentteja ja palautetta sähköpostitse, mutta emme saaneet yhtään vastausta. Teimme myös jälkikäteen Padlet- taulun, ja pyysimme Teams-keskustelualustalla, että opiskelijat kävisivät antamassa palautetta ja esittämässä kysymyksiä, mihin ei myöskään käyty vastaamassa. Alun perin tilaisuudesta oli tarkoitus tehdä tallenne, mutta tällaista ei kuitenkaan tehty, sillä Humak haluaa välttää hybridiopetusta.

Halusimme toiminnallisella osuudella lisätä tietoisuutta opintopiirissä opiskelun hyödyistä uusille opiskelijoille. Moni verkko-opiskelijoista suorittaa opintojaan itsenäisesti, eikä saa ryhmän tukea niin kuin kampusopiskelijat. Asian ei kuitenkaan tarvitsisi olla näin. Verkkomuotoisen opiskelutavan lisääntyminen vaatii muutoksia opiskelukulttuurilta, opetushenkilökunnalta sekä koko ammattikorkeakoulu organisaatiolta. Mielestämme avain muutokseen on panostaa ryhmäytymiseen, yhteisöllisyyteen sekä uusien opiskelutapojen kehittämiseen, kuten tämä opintopiirimalli. Näihin asioihin viitattiin myös Nyyti ry:n oppaassa yhdessä yhteisöksi (Lindberg 2021). Opintopiirimallin mukaisen opiskelun saamiseksi osaksi opiskelukulttuuria tarvitaan panostusta opiskelijoiden ryhmäytymiseen sekä yhteisöllisyyteen ja opintopiirissä opiskelu taas on yksi avain näiden asioiden paranemiseksi. Halusimme tuoda näitä huomioita myös ammattikorkeakoulun henkilökunnalle ja kertoa opiskelijoiden näkökulmasta, miten he voisivat omalla toiminnallaan vaikuttaa opiskelijoiden ryhmäytymiseen. On tärkeää, että myös valmentajat ja lehtorit tietävät mitä onnistunut ryhmäytyminen opiskelijoiden näkökulmasta vaatii ja miten ohjata heitä opintopiirissä ja yhdessä opiskeluun.

Osana opinnäytetyömme toiminnallisuutta, kävimme puhumassa aloittavien opiskelijoiden orientaatiopäivien lisäksi myös Humakin Digioppimisen kehittämisryhmälle 18.11.2022. Mielestämme muutoksia saavuttaaksemme, tätä tietoa pitää jakaa molempiin suuntiin, sekä opiskelijoille, että opetushenkilöstölle.

7 KYSELYN ESITTELY JA SEN ANALYYSI

Kyselymme tavoitteena oli selvittää Humanistisen ammattikorkeakoulun verkko-opiskelijoiden kokemuksia opintopiirissä opiskelusta, jonka tuloksia toivoimme voivamme hyödyntää opintopiirimallin kehittämisessä. Kyselymme tulosten perusteella tärkeimmiksi teemoiksi opintopiirimallin kehittämisessä ja jalkauttamisessa nousivat verkko-opiskelijoiden ryhmäytymisen tärkeys, kannustus yhdessä opiskeluun sekä ehkäistä yksinjäämistä opinnoissa. Tekevästämme kyselystä selvisi yhdessä opiskelun hyödyttävien opiskelijoita monella eri tavalla. Toiminnallisuuden tärkeys erityisesti tiedon jakamisen ja ohjauksen osalta vahvistuivat myös saatujen tulosten perusteella.

7.1 Aineiston esittely

Taustatietoina kyselyssä selvitimme vastaajien sukupuolen, iän, aiemmat tutkinnot sekä aloitusajankohdan tutkinto-opiskelijana Humanistisessa ammattikorkeakoulussa. Annoimme vastaajille mahdollisuuden valita itse, haluavatko he kategorisoida itsensä naiseksi, mieheksi, muunsukupuoliseksi tai valita kohdan: en halua vastata. Kyselymme vastasi yhteensä 51 Humakin yhteisöpedagogiopiskelijaa, jotka opiskelevat verkko-opinnoissa. Vastausten määrää jätimme miettimään, oliko se vähäinen, koska kyselyn aikana verkko-opiskelijoiden määrä oli yli 300.

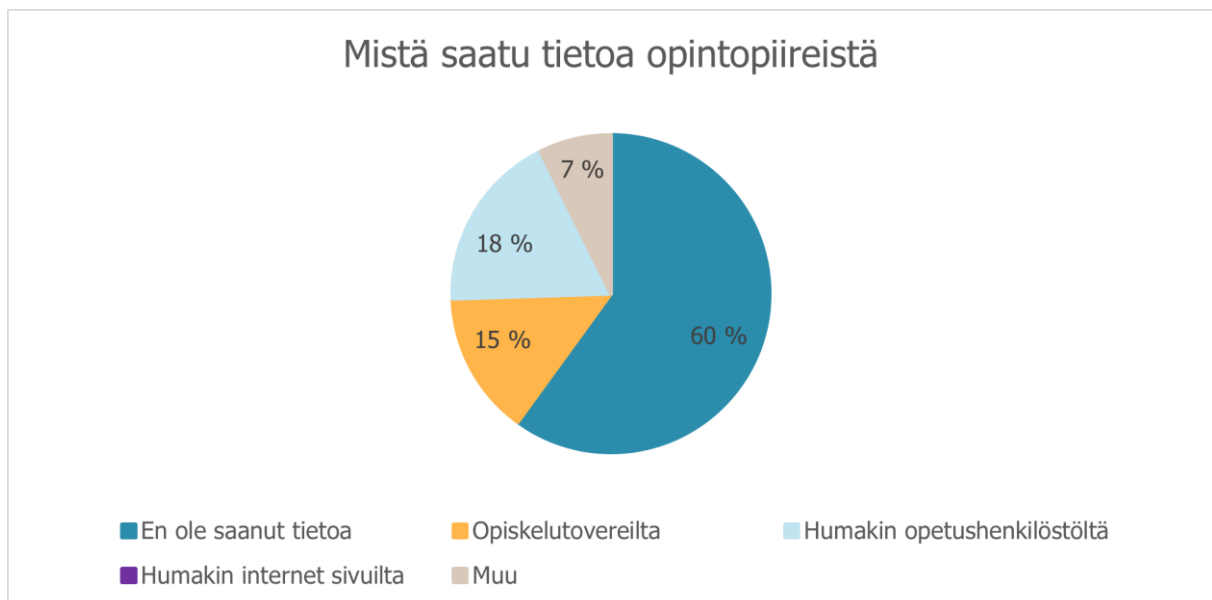
Kyselyyn vastanneista opiskelijoista 46, eli suurin osa kertoi olevansa naisia, miehiä oli neljä ja yksi ei halunnut vastata kysymykseen. Kyselyssä oli valittavissa myös vaihtoehto: muunsukupuolinen, johon ei tullut vastauksia. Vastaajista yli puolet olivat 30–44-vuotiaita. Alle 30-vuotiaita oli kahdeksan ja yli 45-vuotiaita 11. Ikäjakama kokonaisuudessaan vaihteli siis 18–64-vuotiaiden välillä.

Vastaajista 37 eli suurin osa vastasi heillä olevan pohjalla ammatillinen perustutkinto ja/tai 24 vastaajalla lukio. Aikaisemman ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita oli 11. Neljällä vastaajista oli suoritettuna yliopistotutkinto ja neljällä erikoisammattitutkinto. Yhdellä vastaajista oli suoritettuna myös ylempi ammattikorkeakoulututkinto. Vastaajan oli mahdollista valita vaihtoehtoista useampi itseensä sopiva, ja useammalla vastaajista olikin monta aiempaa tutkintoa. Tämä oli tulkittavissa, koska vastaajia oli 51 ja vastauksia 84. Tällä kysymyksellä aiemmasta opiskeluhistoriasta, haluttiin yleisesti taustatietoa siihen, miten eri opintotaustoilla olevia

opiskelijoita Humakissa opiskelee. Olisi ollut mielenkiintoista selvittää myös kokevatko opiskelijat itse aiempien opintojen vaikuttavan ehkä opiskelutaitoihin, kokemuksiin tai tarpeisiin, jotka voivat olla erilaisia, jos verrataan lukiotaustaista- ja esimerkiksi ylemmän amk-tutkinnon suorittanutta opiskelijaa. Tätä emme harmiksemme ajatelleet kyselyä laadittaessa. Humanistisessa ammattikorkeakoulussa opintonsa oli aloittanut vastaajista neljä syksyllä 2019, 16 syksyllä 2020 ja 21 syksyllä 2021. Keväällä 2021 ja 2022 oli aloittanut yhteensä 10 opiskelijaa.

7.2 Opintopiiriin osallistuminen

Kuvasimme kyselyssämme opintopiirissä opiskelua seuraavanlaisesti: Opintopiirillä tarkoitetaan ryhmätyön muotoa, jossa samasta aiheesta kiinnostuneet kokoontuvat opiskelemaan yhdessä. Ominaista toiminnalle on vapaamuotoisuus ja –ehtoisuus, vastuullisuus sekä vertaisuuteen perustuva yhteistoiminnallinen oppiminen. Opintopiirissä ei ole opettajaa, vaan opiskelijat oppivat yhdessä ja siksi vastuu oppimisesta on jokaisella itsellään. (Jutvik, Wiborn, Glushkova, & Liepina 2022.) Esimerkiksi oman valmennusryhmän oppilasvetoiset tapaamiset, jotka tähtäävät opintojen etenemiseen. Opintopiirit voivat kokoontua yhteiseen tilaan tai toimia verkossa. Tähdensimme vielä, että kyselyssämme opintopiirillä tarkoitamme omaehtoista opiskelua valitun aihepiirin ympärillä, ei siis esimerkiksi opintoihin liittyvän pakollisen ryhmätyön tekemistä.

Kuvio 1: Mistä kyselyyn vastanneet opiskelijat olivat saaneet tietoa opintopiireistä.

Selvitimme kyselyssämme, mistä opiskelijat olivat saaneet tietoa opintopiirissä opiskelusta Humakin opiskelijana. Tulos havahdutti meidät erityisesti siihen, että tietoa aiheesta on tuotava opiskelijoiden tietoisuuteen, koska vastaajista 60 % ei ollut saanut tietoa mistään opintojen aikana, eikä yksikään opiskelijoista ollut lukenut aiheesta Humakin verkkosivuilta. Valmentajilta, lehtoreilta ja muulta henkilökunnalta aiheesta oli kuullut 18 % vastaajista ja opiskelukaavereilta 15 %. Muualta tietoa oli saanut 7 % vastanneista, muun muassa lähipäivien satunnaisesta keskustelusta, opintokurssilta ja luennoitsijalta. Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelijakunta HUMAKO oli liittännyt yhden vastaajan Discord- alustalleen opintopiiriin, mutta sieltä ei ollut tullut enempää tietoa mikä se on ja miten se toimii.

Kuvio 2: Opiskelijoiden osallistuminen opintopiireihin.

Kyselyyn vastanneista opiskelijoista 68 % ei ollut kokeillut opintopiirissä opiskelua tai osallistunut muuhun omaehtoiseen opintoja edistävään ryhmätapaamiseen ja vain 8 % kertoi opiskelevansa opintopiirissä säännöllisesti. 24 % vastaajista oli kuitenkin kokeillut ja kuvasi opiskelevansa opintopiirissä satunnaisesti.

Yhteensä 16 opiskelijaa oli siis osallistunut opintopiirissä opiskeluun ja heidän tapaamisensa oli toteutettu yleisimmin verkkoympäristössä. Vain kolme opiskelijaa vastasi toteuttaneensa opiskelun kokoontumalla yhteiseen tilaan. Suosituin verkkoympäristönä oli Microsoft Teams ja muita käytettyjä alustoja olivat Collaborate Ultra, WhatsApp, Zoom ja Google Meet. Discord- alustaa kyselyyn vastanneet opiskelijat eivät olleet käyttäneet opintopiirissä opiskeluun.

Opiskelijoista, jotka eivät olleet osallistuneet opintopiireissä opiskeluun, 77 % kertoi syyksi, etteivät olleet tienneet tällaisesta tavasta opiskella ja 37 % vastaajista ei ollut kokenut tarvetta osallistua opintopiiriin tyyliseen opiskeluun. Opiskelijat kertoivat sanallisesti muita syitä, miksi opintopiiriin ei oltu haluttu osallistua:

”Sosiaalinen ahdistus, kynnys on ollut korkea”

”Sijainti ja ajankäytön haasteet”

”En ole kokenut, että ne edistäisivät omaa oppimistani”

”Pelkään, ettei siellä kukaan ota selkeästi johtajan roolia, tai toiminta ei ole suunnitelmallista ja hukkaan siellä vain aikaani”.

Kysyimme vielä erikseen Likert-asteikkoa hyödyntäen opiskelijoiden kokemuksia kohdistetuilla väittämillä. Tästä selvisi, että vastaajista 80 % oli täysin eri mieltä tai jokseenkin erimieltä kysyttäessä onko opiskelija saanut tietoa opintopiirissä opiskelusta Humakin organisaatiolta. Myös 77 % opiskelijoista vastasi täysin eri mieltä tai jokseenkin eri mieltä, kysyttäessä onko opiskelija saanut ohjausta opintopiirissä opiskeluun lehtorilta. Vastaajista 58 % olisi kaivannut oppilaitokselta enemmän ohjausta opintopiirissä opiskeluun ja vain 24 % kertoi, että heitä oli pyydetty mukaan opintopiiriin.

7.3 Opiskelijoiden kokemuksia verkko-opinnoista

Tilaaajan antaman aineiston (Timonen 2022) pohjalta halusimme lähteä omalla kyselyllämme selvittämään tarkemmin MOVE- opiskelijoiden kokemuksia verkko-opinnoissa yksinäisyyden kokemisesta, ryhmäytymisestä ja tuen saamisesta. Vastauksista ilmeni, että yksinäisyyden kokemuksia oli huolestuttavan paljon ja ryhmäytymisessä tarvittaisiin enemmän kannustusta ja opastusta. Huolestuttavaksi kuvaamme tuloksen, sillä mielestämme yhdenkään opiskelijan ei tulisi kokea olevansa yksin ammattikorkeakoulussamme.

Opiskelijoista 55 % vastasi olevansa joko jokseenkin samaa mieltä tai täysin samaa mieltä kysyttäessä kokevatko he olevansa yksin opinnoissaan. Täysin tyytyväisiä ryhmäytymisen onnistumiseen Humakin opiskelijana oli vain 16 % vastanneista, mutta 70 % vastaajista oli täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä kysyttäessä tyytyväisyyttä omalta valmentajalta saatuun tukeen ja valmennukseen. Vastaajista 43 % koki Humakin tarjoavan riittävästi tukea opintoihin. Riittävää perehdytystä eri ohjelmistojen käyttämiseen koki saaneensa 59 % vastaajista ja 90 % koki verkossa tapahtuvat tapaamiset helpoiksi. Myös 75 % vastaajista koki verkossa opiskelun mieluisaksi tavaksi opiskella.

7.4 Opintopiirin hyödyt

Halusimme kyselyllämme selvittää opiskelijoiden kokemuksia opintopiirissä opiskelun hyödyistä, jotta osaisimme perustella opintopiirimallin mukaisen opiskelun tukevan opiskelijoita verkko-opinnoissa.

Kysyimme, kokivatko vastaajat opintopiiriin osallistumisesta olleen hyötyä opinnoissa ja pyysimme sanallisella vastauksella tähän tarkennusta. Kyselyyn vastanneista opiskelijoista 16 oli osallistunut opintopiireihin ja heistä 14 koki osallistumisen hyödyttäneen opinnoissa. Vastauksissa tuli ilmi, että kerrottaessa ja opetettaessa asioita toiselle, oma oppiminen syvenee ja saattaa havaita ihan uusia näkökulmia, kun käydään asioita läpi toisten kanssa (Mielenihmeet 2019; Lukiolainen 2018). Tähän samaan tähdätään siis Feynmanin opiskelutekniikoissa (Farnam Street 2022). Vastaajat kuvasivat opintopiiriin osallistumisen hyötyjä seuraavilla kommentteilla:

”Vertaistuki auttaa jaksamaan.”

”Tehtäviä on mukava tehdä yhdessä, ei tule tunne, että on opintojen kanssa aina yksin.”

”Motivaatio pysyy yhdessä tehden paremmin kuin yksin opiskellessa, jolloin helposti ohjautuu tekemään jotakin muuta.”

”Ryhmätapaaminen auttaa eteenpäin, jos on jäänyt johonkin tehtävään jumiin.”

”Harjoittelimme sekä ruotsia, että englantia itsekoottussa pienryhmässä ja harjoittelu antoi paljon itsevarmuutta tentin suulliseen osioon.”

”Vieraamman aiheen opiskelu on aiheuttanut kriisiä, joka on ollut kiva jakaa kanssaopiskelijoiden kanssa. Kriisi on helpottanut.”

Taulukko 1: Opintopiirissä opiskelussa koettu hyöty. Sanallisissa vastauksissa esiintyminen lukumäärinä.

Opintopiirissä opiskelussa koettu hyöty	Vastausten lukumäärä
Vertaistuki	5
Opintojen eteneminen	5
Toisilta oppiminen ja opettaminen	6
Yksinäisyyden väheneminen ja ajatusten jakaminen	4
Motivaatio	2

Halusimme ensin saada opiskelijoiden omat ajatukset ja kokemukset näkyviin, johdattelematta vastauksia. Sanallinen vastaustapa osoittautui hyväksi ratkaisuksi, koska saatujen sanallisten vastausten perusteella saimme vahvistusta opintopiirissä opiskelun hyödyistä kvantifiointia hyödyntäen. Sanallisista vastauksista kokosimme koetut hyödyt laskemalla, kuinka monta kertaa sama hyöty mainittiin eri vastaajien kommentista. Koettuja hyötyjä, jotka eniten tuli vastauksissa esille, olivat vertaistuki, opintojen eteneminen, toisten opettaminen ja toisilta oppiminen, yksinäisyys, ajatusten jakaminen, motivaatio ja kielten opiskelu. Nämä teemat nostettiin myös keskeisimmiksi aiheiksi opintopiirimallin suunnittelussa (Liite 2). Vastaajista kaksi ei kokenut saaneensa hyötyä opintopiirissä opiskelusta, vaan kokivat lähinnä neuvoneensa muita opintopiirissä tai osallistumisen vaikuttaneen ainoastaan sosialisoinnissa.

Kuvio 3: Opintopiirissä opiskelun myönteiset vaikutukset.

Kysyimme vielä tarkennuksen saamiseksi, kokivatko opiskelijat opintopiiriin osallistumisen vaikuttaneen myönteisesti: yhteisöllisyyteen, osallisuuteen, yksinäisyyden tunteen vähenemiseen, opintojen etenemiseen tai johonkin muuhun. Valitsimme nämä teemat tarkempaan tarkasteluun tässä kyselyssä taustateorioiden perusteella, joissa tuotiin esille teemojen merkitys opiskelijan hyvinvointiin. (Mäenpää 2022; Lindberg 2021, 11.) Muita vaikutuksia opintopiiriin osallistumisella kuvattiin sanallisesti: ”ettei koe olevansa ainoa, joka painii tietyn asian kanssa”, ”johtaa laajempaan oppimiseen, kun eri taustaiset ihmiset oppivat yhdessä.”

Pyysimme vastaajilta myös vapaamuotoisia terveisiä ja toiveita:

”Valmennustapaamiset voisivat olla antoisampia, jos olisi pienemmät ryhmät. Ja Humakin puolesta opintoryhmiä tuotaisiin esille aktiivisemmin. Niistä pitäisi puhua yleisesti enemmän. Tähän mennessä olen hakenut itse aktiivisesti apua oppimiseeni. Teams on melkein ainoa tietokanava.”

”Kaipaisin ryhmä ja parityöskentelyyn kannustusta kurssialustoilla.”

” On ollut suuri pettymys, kun monimuoto-opinnot vaihtuivat verkko-opinnoiksi. Korona-aika oli ymmärrettävä poikkeus, mutta näytti vaihtaneen Humakin suunnan kokonaan, kun ei halunnut enää jatkaa monimuoto-opintoja, vaan vaihtui kokonaan verkkotutkinnoiksi. En koe saaneeni sellaista oppia, mitä lähiopetuksessa uskoisin saaneeni. En myöskään ole verkostoitunut ja ryhmäytynyt toivomallani tavalla ja on ollut yksinäinen olo, sillä olen täysipäiväinen opiskelija, ilman työpaikan yhteisöä. Myös verkossa tapahtuvat lähiopetusmäärät ovat liian vähäisiä ja näyttää jatkossa vaan vähenevän. Tämä on ensimmäistä korkeakoulututkintoa opiskelevalle hankala tilanne.”

Vastauksissa oli myös paljon positiivista palautetta valmentajien toiminnasta ryhmäytymisen edistämiseen ja ryhmähengen luomiseen. Oli hienoa lukea, että on myös useita positiivisia onnistumisia aiheen tiimoilta. Pohdittavaksi jää, mitkä asiat vaikuttavat merkittävästi erilaisiin kokemuksiin verkko-opiskelijoiden keskuudessa.

8 ARVIOINTI JA KEHITTÄMISEHDOTUKSET

8.1 Itsearviointi

Opinnäytetyö parityönä sujui suunnitelman mukaisesti hyvin ja eteni aikataulullisestikin suunnitelman mukaisesti. Tavoitteemme ovat olleet yhtäläiset ja vuorovaikutus on toiminut hienosti. Aihe oli molempien mielestä kiinnostava ja kehittämistyönä merkityksellinen. Työnjako oli selkeästi yhteisesti sovittu ja työtä on jakautunut molemmille. Susanna välillä koki haasteelliseksi jotkin asiat, koska kehittämistyön menetelmät kurssi oli vielä kesken ja asiat olivat uusia. Toisaalta Sarin oppiminen kehittyi lisää, kun hän samalla opasti ja neuvoi Susannaa uusissa asioissa.

Sovimme aina etukäteen ajat, jolloin pystyimme opinnäytettä yhdessä työstämään. Molemmat pitivät sovituista ajoista kiinni. Työskennellessämme yhdessä käytimme erilaisia ajanhallinta menetelmiä ja pyrimme tehokkaaseen ajankäyttöön. Pomodoro-tekniikka toimi sekä itsenäisessä, että parityöskentelyssä hyvin. Opinnäytetyö raportin kirjoittamisen loppuvaiheessa kohdasimme hiukan haasteita molempien tahoilta, sillä jouduimme molemmat muuton keskellä pitämään taukoa opinnäytetyön työstämisestä. Lisähaasteita toivat myös molempien saman aikainen työharjoittelu. Tavoitteemme kuitenkin on ollut, että aina kuin vain on mahdollista, niin kokoontumme yhdessä opinnäytetyön pariin sitä täydentämään.

Olemme hyödyntäneet mahdollisuudet opinnäytetyön ohjaukseen ja lisäksi pyrkineet pitämään tilaajan ajan tasalla opinnäytetyöstämme. Tilaajalla on ollut koko opinnäytetyö prosessin ajan pääsy seuraamaan sekä opinnäytetyön-, että opintopiiri ohjeistuksen etenemistä. Meitä auttoi myös tilaajan kiinnostus työmme etenemiseen ja koko projektin ajan jatkunut tuki on ollut tärkeää. Ohjaajan ja tilaajan kanssa keskustelu on myös selkeyttänyt opinnäytetyöprosessin tavoitetta ja etenemistä.

Taustateoriaan perehtyessämme ja omien havaintojen sekä kokemustemme perusteella huomasimme erityisesti tarpeen yhteisöllisyyden lisäämiselle opiskelijoiden keskuudessa ja halusimme konkreettista tietoa siitä, miten opiskelijat kokevat yksinäisyyttä ja ryhmäytymistä koulussamme. Tätä lähdimme kyselyllä tarkemmin selvittämään. Kyselyn tulosten perusteella halusimme lähteä tekemään ohjeistusta, joka ohjaisi opiskelijoita opintopiirimaiseen opiskeluun, vähentäisi yksinäisyyden tunteita ja lisäisi ryhmäytymistä opiskelijoiden kesken. Halusimme lähteä kertomaan uusille opiskelijoille vinkkejä ryhmäytymiseen ja opintopiirissä opiskeluun.

Emme halunneet jättää keräämäämme tietoa pelkästään kirjalliseksi informaatioksi, koska koimme niin tärkeäksi saada aihe nostettua erityisesti uusien opiskelijoiden tietoon ja tueksi. Toisaalta konkreettinen tuotos, eli opintopiiri - malli, jonka teimme, oli mielestämme tärkeää jättää Humakin käytettäväksi tulevaisuudessa. Ja toivomme siitä olevan suurempi hyöty toiminnan kehittämisessä kuin, jos olisimme vain käyneet puhumassa asiasta uusille opiskelijoille. Koemme itse, että meidän kertomallamme ja kannustuksellamme on suuri merkitys uusien opiskelijoiden ajatuksien ohjaamiseen, koska olemme itsekin opiskelijoita ja kokeneet asiat, joita uudet opiskelijat opinnoissaan tulevat kohtaamaan.

Tilaaajalla jää tulevaisuudessa käytettäväksi tuottamamme Opintopiiri- ohjeistus ja toivomme siitä olevan hyötyä opiskelijoiden yhteisöllisyyden ja ryhmäytymisen edistämässä. Toivomme myös, että ohjeistuksesta voisi olla apua myös muille koulutuslinjoille Humakissa ja jopa toisille korkeakouluille, sillä ohjeet ovat hyödynnettävissä myös muiden ammattikorkeakoulujen käyttöön. Toivoisimme jonkun opiskelijaryhmän toteuttavan kyselyn, jossa tutkittaisiin, että onko opintopiiri- ohjeistuksestamme ollut apua uusien opiskelijoiden ryhmäytymisessä ja onko opintopiiri- mallia otettua käyttöön. Olisi hienoa, jos saisimme loppuvuodesta 2022 tai alkuvuodesta 2023 tietää, että onko mallista ollut apua uusille opiskelijoille.

8.2 Luotettavuus ja arviointi

Olemme pohtineet, miten olisimme saaneet enemmän vastauksia alkukartoituskyselyymme ja olisiko sillä ollut merkittävää muutosta lopputulokseen. Mikäli olisimme saaneet julkaistua kyselyn aikaisemmin, olisi se ehtinyt olla pidempään auki ennen kesälomien alkua. Olisiko jokin muu viestintäkanava ollut toimivampi kuin käyttämämme kanavat esim. Humakin Hoodle alusta tai Humakon Discord. Olemme saaneet nyt jälkeen päin kuulla, että Teams ei tavoita kaikkia oppilaita. Ilmeisesti oppilailla on liian monia kanavia, joita seurata. Tähän mielestämme auttaisi se, että tiedotus keskitettäisiin pääsääntöisesti yhteen kanavaan. Tällöin opiskelijoiden ei tarvitsisi valita seuraavatko he tiedotusta Teamsissa, Hoodlessa, Pepissä, Tuudossa vai josakin muussa kanavassa. Lisäksi tietoa on vaikea jälkeinpäin löytää. Pohdimme myös olisiko ollut vaikutusta, jos olisimme pyytäneet lehtoreita jakamaan tietoa kyselystä omille valmennettavilleen ja kannustamaan siihen vastaamiseen. Mielestämme saimme kuitenkin kyselyn avulla arvokasta tietoa opiskelijoiden kokemuksista.

Opintopiiri-ohjeistuksesta tuli mielestämme juuri sellainen kuin tarkoituksemme olikin. Näimme sen tekemiseen todella paljon vaivaa ja käytimme siihen aikaa. Halusimme ohjeistuksen lisäksi käydä myös puhumassa aiheesta uusien opiskelijoiden aloituspäivillä, sillä koimme, että tällöin ohjeistuksesta olisi vielä enemmän hyötyä. Opinnäytetyön lopputulokseen vaikutti tekemämme opinnäytetyön suunnitelma, jonka toteuttamisessa onnistuimme aikataulullisesti ja sisällöllisesti.

Ohjeistuksesta on mielestämme apua opintopiirin perustamiseen, yhteisöllisyyden, vertaistuen ja yhdessä oppimisen lisäämiseen, opintojen etenemiseen sekä yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisemiseen. Opintopiiri-ohjeistus ei kuitenkaan yksin riitä edellä mainittuja asioita aikaan saamaan, vaan kaikki lähtee opiskelijasta itsestään ja hänen halustaan panostaa yhdessä opiskeluun. Siihen voidaan kuitenkin vaikuttaa ulkopuolelta valmentajien sekä muiden opiskelijoiden toimesta, muun muassa jakamalla tietoa, rohkaisemalla, kannustamalla ja ohjaamalla yhdessä opiskeluun.

8.3 Tilaajan arviointi

Tilaajamme edustaja Päivi Timonen, verkkopedagogi, lehtori, Humanistisesta ammattikorkeakoulusta, kirjoitti meille tilaajan arvioinnin tekemästämme opinnäytetyöstä ja kehittämistoiminnasta, jonka sisältö on tuotu referoituna tähän kappaleeseen.

Opinnäytetyötämme varten luotiin Teamsiin oma kanava, joka toimi tilaajan ja tekijöiden välisenä yhteydenpitoalustana. Teams-kanavalla keskustelu ja kommunikointi tilaajan kanssa puolin ja toisin oli helppoa. Tilaajalla oli myös koko prosessin ajan pääsy seuraamaan opinnäytetyön edistymistä ja mahdollisuus jättää viestejä kohdennetusti kommenttiketjujen avulla tekijöille. Saimme erityiskiitosta tilaajalta tästä avoimuudesta ja luottamuksesta, sekä aktiivisesta verkkokommunikaatiosta, jonka yhteinen kanava mahdollisti. Myös tilaajan mielestä tämä oli toimiva tapa kommunikoida, kaikkien asuessa eri paikkakunnilla.

Tilaaaja oli tyytyväinen kiinnostuksesta, joka opinnäytetyön tekijöillä oli opinnäytetyön aiheita kohtaan, sekä kiitteli opinnäytetyön rytmikkästä etenemisestä. Tilaaja piti tärkeänä, että omat kokemuksemme opiskelijoina tulevat esille eri kohdissa opinnäytetyötä. Aktiivinen otteemme, osaamisemme ja erilaisten teknisten ympäristöjen hallinta sekä hyödyntäminen oli välittynyt tilaajalle työn edetessä. Tilaaja piti siitä, miten yhteistä tekemistä on kuvattu työssämme ja keuhui työskentelytapaamme toimivaksi parityöskentelyksi ja yhteiskehittämiseksi.

Tilaaajan palautteen mukaan opinnäytetyömme johdanto on selkeä ja jäntevä kokonaisuus, jossa on tuotu esiin kehittämistyön tarpeellisuus ja tavoite. Onnistuimme tilaaajan mielestä myös tekemään napakat otsikoinnit, jotka iskevät sisältöön hyvin. Työhömmme oli löytynyt toimivalta tuntuvia teorioita sekä käytäntöjen tutkimusta. Opinnäytetyön toteutus eteni johdonmukaisesti ja suunnitelmallisesti. Toiminnallinen opinnäytetyö koostuu teoreettisesta osasta ja käytännöllisestä kehittämistyöstä, josta jää tilaaajan käyttöön opintopiiri-esitys. Toiminnallisuus sisälsi myös esityksen verkkovälitteisesti vuoden 2022 syksynä opintonsa aloittaneille MOVE-yhteisöpedagogiopiskelijoille.

Tilaaajalta saimme palautetta kommenttikenttien avulla viittausten osalta, joiden tarkistamiseen saimme arvokasta tukea ja ohjausta. Yleisesti kirjoittamistamme arvioitiin sujuvaksi ja helppolukuiseksi. Opintopiiri-luvussa onnistuimme taustoittamaan tarpeen teorialla ja toimme esille monipuolisesti opintopiirissä käytettäviä tekniikoita ja ympäristöjä. Erityisesti tilaaajan mielestä tärkeitä olivat esittämämme perustelut sille, miksi otimme tiettyjä sisältöjä mukaan opinnäytetyöhömmme.

Kehittämistyön aikana tiivis yhteydenpito tilaaajan kanssa sekä sitoutuminen sovittuun aikatauluun toteutui tilaaajan mielestäni erinomaisesti tämän prosessin aikana. Tilaaajataho esitti yhtenä toiveena, että opinnäytteen aineiston keräämisessä olisi käytetty yhteisöllisempää tiedonkeruun ympäristöä Innoduelia, mutta Webropol oli meille tutumpi ohjelma kyselyn tekemiseen entuudestaan. Työn aloittamisen ja etenemisen kannalta päätimme jättää Innoduelin kokeilematta. Tulosten analyysi ja esittäminen perustelevat tilaaajan mielestä tekemäämme opintopiiri-mallityksen sisältöä.

Tilaaaja kokee saaneensa arvokasta tutkittua tietoa ja konkreettisen mallin Humakin käyttöön, kuten oli toivonutkin. Tilaaajan mukaan tuottamaamme sisältöä pyritään hyödyntämään aloittavien opiskelijoiden tukemisessa. Sisältöä integroidaan osaksi Humakin opiskelijan opasta ja viedään lehtoreille tiedoksi ehdottamiimme kehittämissuunnitelmia. Tietoa on jo viety Humakin digioppimisen kehittämisryhmään 18.11.2022 ja nostona uusien opetussuunnitelmien toteutukseen keväällä 2023.

Kiitokset opinnäytetyön tilaaajan omin sanoin: ”Kiitos teille erittäin hyvästä, perustellusta ja toimivasta sekä tilaaajan tarpeet täyttäneestä opinnäytetyöstä.”

8.4 Kehittämisehdotukset

Tulokset osoittavat, että opintojen ja ryhmäytymisen käynnistymiseksi, lehtoreiden tulisi panna erityisesti aloittavien opiskelijoiden alkuvalmennukseen ja ryhmäytymiseen. Luottamuksen rakentuminen verkko-opinnoissa on äärimmäisen tärkeää ja sen edellytyksiä ovat opiskeluryhmän turvallisuus ja yhteisöllisyys sekä opettajan ammattitaito ja läsnäolo (Valkonen, Tyrväinen, Uotinen 2020). Yhteisöllisyyden ja luottamuksen rakentamiseen vaaditaan onnistunut ryhmäytyminen. Hyviä keinoja ryhmäyttämiseen, ovat ryhmän kanssa yhdessä luodut pelisäännöt ja tavoitteet: minkälainen ryhmähenki halutaan luoda, mikä juuri omassa valmennusryhmässä voisi toimia ja miten lähdetään toteuttamaan ryhmäytymistä.

Itse huomasimme että valmentajan kanssa yhteisiä hetkiä olisi saanut alussa olla enemmänkin; joko säännöllistä yksilövalmennusta tai ihan ryhmässä tapahtuvaa ajatusten vaihtoa. Oman valmentajan olisi tärkeää osoittaa kiinnostuksensa oman ryhmän opiskelijoihin ja pyrkiä tuntemaan heidän aiempaa osaamistaan työelämässä ja opiskelijana. Toki suuret valmennusryhmät tuovat siihen haastetta.

Ensimmäisten päivien aikana uusien opiskelijoiden orientaatiopäivillä olisi merkityksellistä kannustaa yhdessä opiskeluun ja vertaistukeen heti alusta lähtien. Aloittavat opiskelijat ovat tärkeässä asemassa ja heille on jaettava tietoa, miksi on merkittävää tutustua kanssapöytäopiskelijoihin jo heti opintojen alussa. Mikäli alussa jää syystä tai toisesta porukoiden ulkopuolelle, on tutustuminen huomattavasti vaikeampaa myöhemmin opinnoissa. Lisäämällä aihealueen pysyvästi aloittavien opiskelijoiden orientaatiopäiviin ja ohjeistusmateriaaleihin tulee jaettava tietoa ja opastusta, jonka opiskelijat ottavat alkuvaiheessa myös helpommin käyttöön. Hyvänä esimerkkinä se voisi olla samaan tyyliin toteutettu kuin esitelmämme opintopiiristä ja yhdessä opiskelun hyödyistä. Kun ymmärrämme opintojen alusta alkaen hyödyntää opiskelukavereiden tuen ja yhdessä opiskelun tuomat edut, kiinnitämme itsekkin ryhmähengen luomiseen enemmän huomiota ja pyrimme huolehtimaan osaltamme, että kukaan ei jää yksin. Opiskelijat eivät välttämättä tiedosta, miksi olisi tärkeää, ettei jäisi yksin opintojensa kanssa- ennen kuin tilanne ajautuu vaikeaksi.

Ensimmäisten päivien aikana valmentajan olisi hyvä kannustaa opiskelijoita perustamaan yhteinen WhatsApp-ryhmä, tai muu, jossa he voivat keskenään jakaa kokemuksiaan ja tietojään sekä saada vertaistukea ja tuntea kuuluvansa opiskelijayhteisöön. Mielestämme kaikille valmennusryhmille tulisi olla oma Teams-kanava, jonne voi tallentaa ryhmätapaamisissa käsitellyt

asiat. Siellä opiskelijat voisivat myös kysyä mieltä askarruttavia asioita, joihin valmentaja voi antaa tarvittaessa vastauksen, jolloin kaikki saavat asian tietoonsa. Tällä kanavalla voisi myös toteuttaa erilaisia ryhmätapaamisia. Sen lisäksi näkisimme, että Hoodlen kurssikohtaisilla alustoilla olisi hyvä olla paikka opintopiiriryhmän löytämiseksi.

Yksilövalmennuksissa olisi tärkeää, että valmentaja ottaisi systemaattisesti puheeksi ryhmäytymisen onnistumisen tai epäonnistumisen. Jos opiskelija kokee kaikesta huolimatta jäävänsä yksin, niin tulisi olla selkeät ohjeet opastaa hänet oikean tuen piiriin. Sen lisäksi olisi hyvä miettiä yhdessä keinoja ryhmään mukaan pääsemiseksi. Tässäkin auttaa, jos valmentaja tuntee opiskelijansa hyvin, jolloin hän voi ohjata samankaltaisia opiskelijoita yhteen.

Kursseilta saatava palaute on todella tärkeää opiskelijoiden oman kehittymisen kannalta. Joillakin kursseilla tämä palaute jää todella vähäiseksi ja sitä on osin korvattu opiskelijoilta saatavalla vertaispalautteella, mutta valmentajalla on osittain mahdollisuus paikkailla tätä, mikäli yksilövalmennuksia pystyttäisiin pitämään säännöllisesti.

On tärkeää tarjota mahdollisuus myös itsenäiseen opiskeluun sellaisille, joilla ei ole mahdollisuuksia esimerkiksi vuorotyön vuoksi löytää itselleen aikataulujen puolesta sopivaa ryhmää tai jotka eivät pysty ryhmässä työskentelyyn sosiaalisen ahdistuksen tai paineen vuoksi. Tosin, sosiaalisten tilanteiden aiheuttaman ahdistuksen vuoksi tulisi verkko-opinnoissa olla tarjolla tarpeeksi tukea ja kannustusta valmentajan ja organisaation taholta, sillä ammatillisesta näkökulmasta katsottuna yhteisöpedagogin tulisi kyetä toimimaan sosiaalisissa tilanteissa. Vuorotyöläinen tai perheellinen ihminen taas voisi valita yksilösuorittamisen vaihtoehdoksi käytännön syistä.

9 POHDINTA

Huomasimme työn edetessä, että ei olekaan niin yksinkertaista tehdä ohjeistusta opintopiirissä opiskeluun, vaan se vaatii paljon muitakin asioita toteutuakseen. Opintopiirimallin saamiseksi osaksi opiskelukulttuuria, tulisi panostaa erityisesti uusien aloittavien opiskelijoiden valmennukseen ja ohjaamiseen. Onnistuneen ryhmäytymisen ja yhteisöllisyyden saavuttaminen vaatii töitä, mutta toteutuessaan se saa aikaan ryhmän sisällä avoimen viestintäkulttuurin, jossa vuorovaikutus ja luottamus kukoistaa. Ryhmän jäsenet oppivat tuntemaan toisensa ja syntyy myös tarve pitää huolta toisista ja huolehtia, ettei kukaan jää yksin. Opintopiirissä opiskelu vaatii hiukan rohkeutta ja uskallusta kokeilla uusia tapoja ja tutustua uusiin ihmisiin, motivaatiota ja halua edistyä opinnoissa sekä ymmärrystä ja uskoa opintopiirissä opiskelun hyödyttävän. Humakin tavoitteena on kuitenkin luoda ammattilaisia tulevaisuuden työkentille, joilta vaaditaan yhteisöllisyysosaamista, vuorovaikutus- ja tiimityöskentelytaitoja. Nämä tavoitteet saavuttaakseen opiskelijoiden tulisi panostaa opintojen aikana näiden kaikkien taitojen harjoitteluun saavuttaakseen vaadittavat taidot. Kaikkia näitä taitoja harjoitellaan opintopiirissä opiskeltaessa.

Opintopiirissä opiskelun hyödyt ja vaikutukset opintojen etenemiseen sekä motivaation säilymiseen voidaan todeta, mutta sen ottaminen osaksi omaa opiskelutapaa vaatii opiskelukulttuurin muutosta. Tähän tarvitaan ohjausta ja opetusta: ehkä muissakin kuin ryhmätöissä voitaisiin kurssikohtaisesti ohjata opiskelijat opiskelemaan aiheita yhdessä. Uudenlaisen mallin omaksu-
misen jäädessä pelkästään opiskelijan vastuulle voi käydä niin, että edut ja hyödyt eivät ole riittävä motivaattori, mikäli opiskelija kokee tavan itselle erilaiseksi, eikä se ole ns. normaali tapa opiskella. Huomioitavaa on kuitenkin, että verkko-opintoihin hakeutuu usein opiskelijoita, jotka tarvitsevat joustoa aikatauluissa ja toteutuksissa. Jotkut opiskelijat haluavat opiskella osin itsenäisestikin.

Mielestämme tekemämme opinnäytetyö kokonaisuutena osoitti, että opintopiirissä opiskelu edistää opiskelua ja tuo opiskeluun monia positiivisia asioita. Yhteisöllisyydellä ja yhdessä opiskelulla saadaan motivaatiota opiskeluun ja edesautetaan opintojen etenemistä. Onnistunut ryhmäytyminen ja yhteisöllisyys tuo positiivisia asioita opiskelun lisäksi myös yksityiselämään. Tämän pohjalta rohkaisemme ja kannustamme kaikkia opiskelijoita hyödyntämään opintopiirissä opiskelun tuomat edut ja verkostoitumaan rohkeasti muiden opiskelijoiden kanssa. Pyritään kaikki tekemään yhdessä opiskelusta uusi normaali.

LÄHTEET

Blackboard 2022. Collaborate Ultra ohjeet osallistujille. Viitattu 20.9.2022 <https://help.blackboard.com/fi-fi/Collaborate/Ultra/Participant>

Cirillo, Francesco. The Pomodoro Technique. Viitattu 12.9.2022. <https://francescocirillo.com/products/the-pomodoro-technique#>

Discord 2022. Luo paikka, johon kaikki voivat tuntea kuuluvansa. Viitattu 12.9.2022. <https://discord.com/company>

Euroopan Unioni, Euroopan sosiaalirahasto, 2018. Ryhmäyttämisosopas MAST. Viitattu 23.8.2022. <https://ameo.fi/wp-content/uploads/2018/02/Ryhmayttamisopas.pdf>

Farnam Street 2022. The Feynman Technique: The Best Way to Learn Anything. Blogi. Viitattu 10.10.2022. <https://fs.blog/feynman-technique/>

Google Workspace 2022. Näin kaikenkokoiset tiimit pitävät yhteyttä, luovat sisältöä ja tekevät yhteistyötä. Viitattu 8.11.2022. <https://workspace.google.com/>

Haikkola, Lotta & Kauppinen, Eila 2020–2022. Nuorten korona-ajan yksinäisyys ja näkemykset koronan vaikutuksista tulevaisuuteen. Nuorisotutkimusverkoston Poikkeusolot – nuorten arki koronan keskellä -kirjoitussarja. Viitattu 5.3.2022. <https://www.nuorisotutkimusseura.fi/nakokulma66>

Humak 2021. Opiskelijan opas: Humanistinen Ammattikorkeakoulu, valmennuspedagoginen strategia 2021. Viitattu 20.09.2022. <https://opiskelijanopas.humak.fi/wp-content/uploads/sites/5/2021/11/valmennuspedagoginen-strategia.pdf>

Humak 2022a. Humanistinen Ammattikorkeakoulu. Viitattu 11.7.2022 <https://www.humak.fi/koulutus/yhteisopedagogi-amk/>

Humak 2022b. Opiskelijan opas: Opiskelun työkalut. Humanistinen Ammattikorkeakoulu. Viitattu 20.09.2022. <https://opiskelijanopas.humak.fi/>

Humak 2022c. Opiskelijan opas: Ohjaus ja valmennus opintojen aikana. Humanistinen Ammattikorkeakoulu. Viitattu 20.9.2022 https://opiskelijanopas.humak.fi/?page_id=653

Humak 2022d. Verkko-opinnot sopivat liikkeessä olevalle opiskelijalle. Uutinen. Viitattu 12.09.2022. <https://www.humak.fi/uutiset/verkko-opinnot-sopivat-liikkeessa-olevalle-opiskelijalle/>

Humako.net 2022. Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelijakunta HUMAKO. Viitattu 20.9.2022. <https://www.humako.net/>

Jutvik, Gitte & Wiborn, Peter & Glushkova, Ludmila & Liepina, Inese 2022. Ohje opintopiiriin osallistujille. Verkkojulkaisu. Viitattu 8.11.2022. https://wwf.fi/app/uploads/1/q/n/hhclbsncnxtq23uq5tgtpc/opintopiiriin_osallistujalle.pdf

Korhonen, Katja 2014. Toiminnalliset menetelmät, ryhmäytyminen. Viitattu 8.10.2011. <https://toiminnallisetohjausmenetelmat.wordpress.com/ryhmaytyminen/>

Koulutus.fi 2022. Pomodoro on kokeilun arvoinen ajanhallintamenetelmä. Viitattu 12.09.2022 <https://www.koulutus.fi/artikkelit/pomodoro-teknikka-on-toimiva-ajanhallintamenetelma-17172>

Lehtonen, Emilia 2022. Kooste opiskelijahaastatteluista: Oppimisympäristöt. Yhteenveto. Osaamista kehittävä korkeakoulustrategian monimuotoiset oppimisympäristöt ja digipeda 2021–2022. Ei julkaistu.

Lindberg, Annina 2021. Yhdessä yhteisöksi, Opas yhteisöllisyyden edistämiseen korkeakoulussa. Nyyti RY. Viitattu 25.07.2022. Verkkojulkaisu: https://drive.google.com/file/d/19K8Gh88I22vW9vJ_1KTiCdVRYU3bPmoS/view

Lukiolainen, Leevi 2018. Feynman-teknikka: Paras tapa opiskella? Laudatur.fi, Artikkel. Viitattu 23.05.2022. <https://laudatur.net/feynman-teknikka/>

Microsoft 2022. Verkkokokoukset. Viitattu 8.11.2022. <https://www.microsoft.com/fi-fi/microsoft-teams/online-meetings>

Mielenihmeet.fi 2022. Feynman-teknikka nopeaa oppimista varten. Artikkel. Viitattu 25.8.2022. <https://mielenihmeet.fi/feynman-teknikka-nopeaa-oppimista-varten/>

Mielenterveystalo.fi 2022. Vertaistuki. Viitattu 29.6.2022. <https://www.mielenterveystalo.fi/ai-kuiset/itsehoito-ja-oppaat/oppaat/psykoosi/Pages/vertaistuki.aspx>

Mäenpää, Kati. Ryhmäytyminen ja ryhmäyttäminen verkossa. Viitattu 8.11.2022. http://www.oamk.fi/files/6414/9191/9277/Ryhmaytyminen_ja_ryhmayttaminen_verkossa.pdf

Nyyti ry. Tietoa yksinäisyydestä. Viitattu 25.07.2022. <https://www.nyyti.fi/hankkeet/yksinaisyystyo-korkeakouluissa-hanke/tietoa-yksinaisyystesta/>

Ojanen, Eero 2018. Oppimisen ilo. Opintotoiminnan Keskusliitto 75 vuotta, 1943–2018. Opintotoiminnan Keskusliitto / Opintokeskus Sivis. Helsinki 2018.

Opetushallitus 2022a. Yhteisöllisyys. Viitattu 9.9.2022. <https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/yhteisollisyys>

Opetushallitus 2022b. Vuorovaikutus. Viitattu 20.9.2022. <https://www.oph.fi/fi/oppimateri-aali/mun-elama/sosiaaliset-aidot/vuorovaikutus>

Opiskelija keskustelut 2022. Opinnäytetyön aiheesta keskustelu muiden opiskelijoiden kanssa. Suullinen tiedonanto. 5.10.2022.

Parikka, Ikonen, Koskela, Marjeta, Kilpeläinen, Pietilä, Härkänen & Lundqvist 2021. Koronaepidemian ja sen rajaamistoimien vaikutukset korkeakouluopiskelijoiden arkielämään ja opintoihin. KOTT tutkimuksen ennakkotuloksia kesällä 2021. Verkkojulkaisu. Viitattu 4.3.2022 https://thl.fi/documents/10531/5589167/KOTT_koronan_vaikutukset_ksa2021.pdf/890a7281-478e-b9e5-3e6a-1ae551304ab9?t=1623831946015

Pesonen, Aino 2022. Karelia ammattikorkeakoulun Opiskelijakunnan POKA:n NYT- hankkeen loppu webinaari. Julkaistu video 18.2.2022. <https://drive.google.com/file/d/1SxQnY8nzcUnHugTotgQaCRy2OIJR1QrV/view>

Peterson, Grif & Gryczko, Noemi 2021. Käännös Keihäs Piia, Alamettälä Tuulikki 2021. Opintopiiriin ohjaaminen, ohjaajan käsikirja. Suomen e-oppimiskeskus ry. Hämeenlinna.

Pohjannoro, Hannu & Taijala, Beata 2007. Näkökulmia toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Opettajankoulutuksen kehittämishanke. Ammatillinen opettajakorkeakoulu. Tampereen ammattikorkeakoulu.

POKA- opiskelijakunta NYT-hanke, Nähdään yhdessä toisemme 2022. Karelia ammattikorkeakoulu. Julkaisu. Viitattu 11.3.2022. <http://www.pokapoka.fi/mita-poka-tekee/oota-opiskelija-opiskelijan-tukena-arjessa>

Rytkönen, Anni & Paasonen, Pauli 2018. Klinikka. Viitattu 25.8.2022. <https://wiki.helsinki.fi/display/kumpula/Klinikka>

Seppänen-Järvelä, Riitta 2005. Vertaismenetelmät kehittävän arvioinnin välineinä. Helsinki: Stakes. Viitattu 23.11.2022. <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77163/vertaismenetelmät.pdf?seq>

Stam, Marika & Reponen, Emilia 2022. Emilia Reponen suorittaa kulttuurituottaja (AMK)-verkkotutkintoa viestintätöön ohella- ”Asenteella, motivaatiolla ja armollisuudella itselleen pääsee pitkälle”. Uutinen. Viitattu 18.11.2022. <https://www.humak.fi/uutiset/emilia-reponen-suorittaa-kulttuurituottaja-amk-verkkotutkintoa-viestintatyon-ohella-asenteella-motivaatiolla-ja-armollisuudella-itselleen-paasee-pitkalle/>

Suomen sosiaali- ja terveys ry 2018. Osallisuus on tunne siitä, että kuuluu johonkin. Viitattu 29.6.2022. <https://www.soste.fi/osallisuus-on-tunne-siita-etta-kuuluu-johonkin/>

Suomen e-oppimiskeskus ry. Mikä on opintopiiri? Verkkojulkaisu. Viitattu 6.3.2022. <https://eoppimiskeskus.fi/projekti/learning-circles-in-libraries/opintopiirin-ohjaamisen-abc/osio-1-mika-on-opintopiiri/>

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2022. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaminen. Osallisuuden osa-alueet ja osallisuuden edistämisen periaatteet. Viitattu 19.9.2022. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/osallisuuden-osa-alueet-ja-osallisuuden-edistamisen-periaatteet>

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2021a. Korkeakouluopiskelijoiden terveys ja hyvinvointitutkimus. Viitattu 26.10.2022. <https://www.yths.fi/ajankohtaista/2021/kott-tutkimus-2021-korkeakouluopiskelijat-tarvitsevat-tukea-tutkijat-huolissaan-ahdistus-ja-masennusoireiden-yleisyydesta/>

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2021b. Korkeakouluopiskelijoiden terveys ja hyvinvointitutkimus, KOTT 2021- tutkimuksen tuloksia. Viitattu 26.10.2022. <https://thl.fi/documents/10531/5589167/KOTT2021-tutkimuksen+perustulokset.pdf/db343de6-25d0-0964-42a9-ffe268d9932d?t=1639369139813>

Timonen Päivi 2022. Tilaaajan toimittama dokumentti. Ei julkaistu. Viitattu 11.5.2022.

Timonen, Päivi & Miettinen, Karoliina & Lehtonen, Emilia 2021–2022. Kooste haastatteluista: Oppimisympäristöt. Osaamista kehittävä korkeakoulu –strateginen kehittämisohjelma: monimuotoiset oppimisympäristöt ja digipeda. Humakin sisäinen dokumentti. Viitattu 11.5.2022.

Tuomi, Anneli & Sarajarvi, Jouni 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. Kustannus-osakeyhtiö Tammi 2018. Uudistettu laitos. E-kirja

Tuominen, Kari 2011. Benchmarking pähkinässä: näin benchmarking-tutkimus toimii. Benchmarking Ltd Oy, Turku.

Viinikainen, Diego 2022. Nuorten aikuisten yliopisto-opiskelijoiden yksinäisyys: Miten yliopisto-opiskelijat määrittelevät omaa yksinäisyyttään ja miten yliopisto-opiskelijoiden yksinäisyyttä voitaisiin vähentää? Pro gradu, Itä-Suomen yliopisto. <https://erepo.uef.fi/handle/123456789/26734>

Vilkko-Riihelä, Anneli 2006. Psykye, Psykologian käsikirja. Helsinki: WSOY. Viitattu 20.7.2022. <https://www.motivaatiota.fi/mika-motivaatio/>

WhatsApp. Helppo. Turvallinen. Luotettava. Viitattu 12.9.2022. <https://www.whatsapp.com/?lang=fi>

Zoom 2022. One platform to connect. Viitattu 8.11.2022. <https://zoom.us/>

LIITTEET

Liite 1: Kyselylomake

Kysely opintopiirissä opiskelusta

Hei.

Olemme yhteisöpedagogiopiskelijoita ja teemme opinnäytetyötä opintopiirimallin kehittämiseksi. Humanistinen ammattikorkeakoulu on tilannut opinnäytetyön opiskelijoiden tukemiseksi. Tämän kyselyn tarkoituksena on selvittää Humanistisen ammattikorkeakoulun verkko-opiskelijoiden kokemuksia opintopiirissä opiskelusta, jonka tuloksia voimme hyödyntää opintopiirimallin kehittämisessä. Mallin tavoitteena on helpottaa ryhmäytymistä sekä ehkäistä yksinjäämistä opinnoissa. Opintopiirillä tarkoitetaan ryhmäytymisen muotoa, jossa samasta aiheesta kiinnostuneet kokoontuvat opiskelemaan yhdessä. Ominaisuuksia toiminnalle on vapaamuotoisuus ja -ehtoisuus, vastuullisuus sekä vertaisuuteen perustuva yhteistoiminnallinen oppiminen. Opintopiirissä ei ole opettajaa, vaan opiskelijat oppivat yhdessä ja siksi vastuu oppimisesta on jokaisella itsellään. Esimerkiksi oman valmennusryhmän oppilaskokoukset, jotka tähtäävät opintojen etenemiseen. Toivottavasti autat meitä kehittämään toimivaa mallia ja vastaat lyhyeen kyselyymme! Vastaukset käsitellään anonyymisti.

Yhteystiedot:

Sari Hämäläinen, sari.haomaolaoinen@humak.fi

Susanna Perälä, susanna.perala@humak.fi

Humakilla on tutkimuslupa osaamista kehittävä korkeakoulu -strategian edistämiseen liittyen: Humak on myöntänyt tutkimusluvan 16.3.2021. Lupa on yhteislupa koulutuksen kehittämiseksi 1.3.2021–31.12.2024 ja hakijana koulutusjohtaja Päivi Marjanen.

Taustakysymykset

1. Sukupuoli

- Nainen
- Mies
- Muunsukupuolinen
- En halua vastata

2. Ikä

- 18-24
- 25-29
- 30-34
- 35-39

- 40-44
- 45-49
- 50-54
- 55-59
- 60-64
- yli 65

3. Aiemmat tutkinnot

- Lukio
- Ammatillinen perustutkinto
- Ammattikorkeakoulututkinto
- Yliopistotutkinto
- Muu, mikä _____

4. Milloin aloitit tutkinto-opiskelijana Humanistisessa ammattikorkeakoulussa?

- 2019 tai aiemmin
- keväällä 2020
- syksyllä 2020
- keväällä 2021
- syksyllä 2021
- keväällä 2022

Osio 2 : Osallistuminen opintopiireihin

Opintopiirillä tarkoitetaan ryhmätyön muotoa, jossa samasta aiheesta kiinnostuneet kokoontuvat opiskelemaan yhdessä. Ominaista toiminnalle on vapaamuotoisuus ja –ehtoisuus, vastuullisuus sekä vertaisuuteen perustuva yhteistoiminnallinen oppiminen. Opintopiirissä ei ole opettajaa, vaan opiskelijat oppivat yhdessä. Esimerkiksi tällaisia ovat oman valmennusryhmän oppilasvetoiset tapaamiset, jotka tähtäävät opintojen etenemiseen. Opintopiirit voivat kokoontua yhteiseen tilaan tai toimia verkossa. Tässä kyselyssä tarkoitamme opintopiirillä omaehtoista opiskelua valitun aihepiirin ympärillä, ei siis esimerkiksi opintoihin liittyvän pakollisen ryhmätyön tekemistä.

5. Oletko saanut tietoa opintopiireistä, mistä?

- Luin Humakin internet-sivustolta.
- Kuulin valmentajaltani.
- Kuulin muilta lehtoreilta.
- Kuulin muulta Humakin henkilöltä (esim. opintopalveluista).
- Kuulin opiskelutovereiltani.
- Muulla tavoin, miten? _____
- En ole saanut tietoa.

6. Oletko osallistunut opintopiiriin tai muuhun omaehtoiseen opintoja edistävään ryhmätapaamiseen?

- En ole.
- Kyllä, satunnaisesti.
- Kyllä, säännöllisesti.

**7. Miten opintopiiri tapaaminen toteutettiin?
Voit valita yhden tai useamman vaihtoehdon.**

- Kokoontumalla yhteiseen tilaan.
- Teamsin kautta.
- Hoodlessa.
- Zoomissa.
- Discordissa.
- Muulla alustalla, missä? _____

8. Koetko opintopiiriin osallistumisesta olleen hyötyä opinnoissasi?

- Kyllä, miksi? _____
- En, miksi? _____

9. Koetko opintopiiriin osallistumisen vaikuttaneen seuraaviin asioihin myönteisesti?

Voit valita yhden tai useamman vaihtoehdon.

- Yhteisöllisyyteen
- Osallisuuteen
- Yksinäisyyden tunteen vähenemiseen
- Opintojen etenemiseen
- Johonkin muuhun, mihin? _____

10. Jos et ole osallistunut koskaan opintopiireihin, mikä on ollut keskeinen syy?

- En ole tiennyt opintopiireistä.
- En ole kokenut tarvetta osallistua opintopiireihin.
- Minua ei ole otettu mukaan opintopiireihin.
- En ole halunnut osallistua, miksi? _____
- Muu syy, mikä? _____

Osio 3: Kokemukset

11. Valitse mielestäsi sopivin vaihtoehto seuraaviin väittämiin.

	1 Täysin eri mieltä	2 Jokseenkin eri mieltä	3 Jokseenkin samaa mieltä	4 Täysin samaa mieltä
Olen saanut tietoa opintopiirissä opiskelusta Humakin organisaatiolta.	☐	☐	☐	☐

	1 Täysin eri mieltä	2 Jokseenkin eri mieltä	3 Jokseenkin samaa mieltä	4 Täysin samaa mieltä
Olen saanut ohjausta opintopiirissä opiskelusta lehtoreilta.	☐	☐	☐	☐
Olen ohjautunut itse opiskelemaan opintopiirissä.	☐	☐	☐	☐
Minua on pyydetty mukaan opintopiiriin.	☐	☐	☐	☐
Olisin kaivannut enemmän ohjausta opintopiirissä opiskeluun oppilaitokselta.	☐	☐	☐	☐

12. Valitse mielestäsi sopivin vaihtoehto seuraaviin väittämiin.

	1 Täysin erimieltä	2 Jokseenkin eri mieltä	3 Jokseenkin samaa mieltä	4 Täysin samaa mieltä
Koen olevani yksin opinnoissani.	☐	☐	☐	☐
Olen tyytyväinen ryhmäytymisen onnistumiseen Humakin opiskelijana.	☐	☐	☐	☐
Olen tyytyväinen valmennusryhmäni valmentajalta saamaani tukeen ja ohjaukseen.	☐	☐	☐	☐
Koen Humakin tarjoavan riittävästi tukea opintoihin.	☐	☐	☐	☐
Olen saanut riittävästi perehdytystä eri ohjelmistojen käyttämiseen Humakin opiskelijana. (Esim. Teams, Hoodle, Zoom)	☐	☐	☐	☐
Koen verkossa tapahtuvat tapaamiset helpoksi.	☐	☐	☐	☐
Koen verkossa opiskelun mieluisaksi tavaksi opiskella.	☐	☐	☐	☐

13. Terveiset ja toiveet, jotka haluaisit vielä tuoda esille.

Haluamme kiittää ajastasi ja vastaamisestasi kyselyymme!

Liite 2: Opintopiiri- ohjeistus

Opintopiiri – kohti yhteisöllistä opiskelua

Sari Hämäläinen, Susanna Perälä

Yhteisöpedagogi MOVE aloittavien opiskelijoiden
Orientaatiopäivät 25.–26.8.2022

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Taustat ja tarve

- Humak tilasi opinnäytetyön opintopiirimallin kehittämiseksi osana ”Osaamista kehittävä korkeakoulutus- kehittämisohjelmaa”, jossa 2021 lukuvuoden aikana selvitettiin opiskelijoilta ja henkilökunnalta näkemyksiä oppimisympäristöistä ja digipedagogiikasta.
- Tämä ohjeistus on osa opinnäytetyötämme. Päätaavoite työllämme on ehkäistä yksinäisyyttä ja ohjata opiskelemaan yhdessä heti opintojen aloituksesta lähtien.
- Teimme tähän liittyen alkukartoituskyselyn opintopiirissä opiskelusta keväällä 2022.
- Tekemässämme kyselyssä ilmeni samoja tarpeita kuin useissa valtakunnallisissa tutkimuksissa. ” Se, että olet opiskelija ja et ole kokenut yksinäisyyttä, on harvinaisempaa kuin se, että opiskelijana koet yksinäisyyttä.”

Haikkola, Lotta & Kauppinen, Eila 2020–2022.
Lehtonen Emilia, 2022.
Parikka, Ikonen, Koskela, Mäkitä, Kilpeläinen,
Pietilä, Härkänen & Lundqvist 2021.

Taukojumppa

- Kenestä on mukavaa, että kukaan ei tiedä nimeäsi tai tunnista sinua ulkonäöltä paikassa, joka vie ison osan valveaikaajastasi?
- Kenestä on siistiä, ettei ole ketään keneltä kysyä, jos tulee haaste tai ongelmakohta eteen?
- Kenen mielestä on parasta ikinä, että oma osaaminen ei pääse kehittymään niihin mittoihin mihin olisi mahdollista?
- Kenen päivän piristys on se, että tuli 27. päivä putkeen, jolloin et puhunut kenellekään mitään ja ketään ei edelleenkään kiinnosta tippaakaan mitä sinulle kuuluu?
- Kuka nauttii tunteesta, että kukaan ei edes huomaisi, jos vain katoaisit?

Taustat ja tarve

Yksinäisyys ja opiskeluyhteisöön kuulumattomuus vaikuttaa:

- Koettuun terveydentilaan ja hyvinvointiin
- Mielialaan
- Jaksamiseen
- Opiskelukykyyän ja opintojen etenemiseen
- Ammattilaiseksi kehittymiseen ja työelämätaitoihin
- Tulevaisuusajatteluun

Lindberg Annina, 2021.
Viinikainen Diego, 2022.

Kyselyn yhteenveto

- Noin puolet kyselyyn vastanneista opiskelijoista koki opiskelun yksinäiseksi.
- Opiskelijat toivoivat enemmän tukea sekä ryhmäytymiseen, että opintoihin.
- Opintopiiriä kokeilleet kokivat hyötynensä opiskelutavasta.
- Opintopiirin koettiin vaikuttavan positiivisesti mm. yhteisöllisyyteen, opintojen etenemiseen ja yksinäisyyden tunteen vähenemiseen.

Vinkit ryhmäytymiseen

- Aloita ryhmäytyminen heti opintojen alkuvaiheessa.
- Ryhmäytymisessä oleellista on ryhmän jäsenten keskinäinen vuorovaikutus, luottamus ja viihtyminen. Ryhmäytyminen alkaa siitä, kun ryhmän jäsenet tutustuvat toisiinsa.
- Ryhmää voit etsiä esim. kurssien keskustelu-alueilla tai Teamsissa oman suuntautumisalasi keskustelualustalla.

Panostakaa omaan valmennusryhmään:

- Kuukausittaisen tapaaminen
- Sopikaa päivämäärä ja kellonaika joka sopii kaikille.
- Sopikaa mitä alustaa käytätte, vai tapaatteko kasvotusten.
- Ensimmäisen tapaamisen IceBreaker

Lindberg Annina, 2020
Euroopan Unioni, 2018

Mikä opintopiiri

- Opintopiiri on ryhmätöön muoto, jossa samasta aiheesta kiinnostuneet kokoontuvat opiskelemaan yhdessä.
- Opiskeltavat aiheet valikoituvat osallistujien kiinnostuksen mukaan.
- Opintopiirit yleisesti ovat kaikille avoimia, maksuttomia ja lyhytkestoisia.
- Ne voivat kokoontua esimerkiksi kirjastoissa, kahviloissa tai muissa kaikille avoimissa tiloissa sekä verkossa.
- Ominaista toiminnalle on vapaamuotoisuus ja -ehtoisuus, vastuullisuus sekä vertaisuuteen perustuva yhteistoiminnallinen oppiminen.
- Opintopiirissä ei ole opettajaa, vaan opiskelijat oppivat yhdessä ja siksi vastuu oppimisesta on jokaisella itsellään.

Pesonen Aino, 2022.
Suomen eOppimiskeskus ry, 2021.

Kuinka voin itse vaikuttaa?

- Hyvä lähtee itsestä: ole avulias ja huomaavainen muita kohtaan.
- Opettele toimimaan erilaisten ihmisten kanssa.
- Kysy rohkeasti neuvoa muilta, he voivat pohtia aivan samaa asiaa kuin sinäkin.
- Jaa hyvät vinkit muille.
- Yhdessä opiskellen voit opettaa muita ja samalla oppia itsekin muilta.
- Onnistuneen ryhmäytymisen arvoja ovat yhdenvertaisuus, reiluus ja yhteenkuuluvuuden tunne.
- Jokaisen panoksella on merkitys.
- Olisitko juuri sinä mallina muille?

Everyone has an invisible sign hanging from their neck saying, 'Make me feel important.' Never forget this message when working with people. ~ Mary Kay Ash

Lindberg Annina, 2021.

Hyödyt ja kompastuskivet

- Opiskelijat eivät välttämättä tiedosta, miksi olisi tärkeää, ettei jäisi yksin opintojensa kanssa-ennen kuin tilanne ajautuu vaikeaksi.
- Lehtoreiden panostuksen lisäksi tärkeä rooli on meillä jokaisella opiskelijalla.
- Kun ymmärrämme opintojen alusta alkaen hyödyntää opiskelukavereiden tuen ja yhdessä opiskelun tuomat edut, kiinnitämme itsekin ryhmähengen luomiseen enemmän huomiota ja pyrimme huolehtimaan osaltamme, että kukaan ei jää yksin.

Lindberg 2021.

Kompastuskivet

- Sosiaalinen ahdistus
- Digitaaliset taidot
- Sijainti, jos opintopiiri tapahtuu livenä
- Epäily opintopiirin hyödyistä
- Opintopiirin muuttuminen sosiaaliseksi kuulumisten vaihdoksi
- "Ohjaajan" puuttuminen
- Aikataulu hankaluudet

Hyödyt

- Vertaistuki
- Ajatusten jakaminen
- Opitaan toisilta ja opetetaan toisia
- Motivaatio
- Opintojen eteneminen
- Kielten opiskelu
- Yksinäisyyden ehkäisy/vähentyminen
- Yhteisöllisyys

Tekniikat ja aihe-esimerkit

Kokeilemisen arvoisia tekniikoita:

Pomodoro (ts. tomaattitekniikka): ajanhallinta menetelmä, jota voi käyttää sekä itsenäiseen, että ryhmätyöskentelyyn.

Feynman: tehokas tekniikka, joka auttaa oppimaan nopeammin ja paremmin.

Klinikkamalli: menetelmä, jossa kolmen hengen ryhmissä pyritään kuvailemaan asioita laatikon ulkopuolelta. Klinikka on myös tapa antaa ja saada vertaispalautetta.

Koulutus.fi
Lukiolainen Leevi 2018.
Mielenihmeet 2020.
Rytönen & Paasonen 2018.

Vinkit onnistuneeseen opintopiiriin

- Tarpeeksi pieni ryhmä, n. 3-5 jäsentä.
- Motivoituneet ryhmän jäsenet.
- Etukäteen valmistautuminen: tutustu aiheeseen, sopikaa käytettävästä tekniikasta sekä tapaamiseen käytettävästä ajasta.
- Rauhallinen työskentelytila.
- Varatkaa alusta n. 10 min tutustumiseen ja/tai kuulumisten vaihtamiseen.
- Opettakaa toisianne ja vaihtakaa ajatuksianne.
- Kokeilkaa uusia tapoja oppia
- Käykää lopuksi lyhyt palautekierros miten onnistuitte ja sopikaa seuraava tapaaminen.

Peterson, Gryczko 2021.
SUOMEN eOPPIMISKESKUS ry

Alustat

- Teams olisi oma valintamme parhaana opintopiiri alustana, sillä olemme kokeneet sillä olevan parhaat ominaisuudet yhteisiin ryhmiin, tiedon jakamiseen sekä online-tapaamisiin. Teams oli myös kyselyssä saanut eniten ääniä.
- Zoom
- Collaborate Ultra
- WhatsApp
- Discord
- Google Meet
- Hoodlen kurssien keskustelupalstat

Cheklista uudelle opiskelijalle

- Liity oman valmennusryhmän WhatsApp- ja Teams-ryhmään sekä muihin yleisiin ryhmiin
- Esittele itsesi ryhmälle ja tutustu muihin
- Ole aktiivinen
- Ryhmydy myös kurssialustoilla
- Tutustu HUMAKOn Tutor-toimintaan
- Ole rohkeasti yhteydessä omaan valmentajaasi
- Osallistu opintopiiriin tai perusta oma

Cheklista valmentajille

- Luokaa yhteiset pelisäännöt ja tavoitteet
- Panoista sekä yksilö, että ryhmävalmennukseen
- Ole kiinnostunut opiskelijoista
- Kannusta ja anna palautetta
- Kannusta vertaisuuteen ja asioiden jakamiseen
- Lisää tietoisuutta opintopiirissä opiskelusta
- Ota puheeksi ryhmäytymisen onnistuminen ja yksinäisyyden kokemukset
- Opasta oikean tuen piiriin
- Ensimmäisessä valmennusryhmätapaamisessa ohjeista ryhmäläiset perustamaan oman valmennusryhmän kesken WhatsApp ryhmä
- Perusta oppilaille oman valmennusryhmän Teams-tiimi

Lähteet

Peterson Grif, Gryczko Noemi 2021. Käännös Keihäs Pii. Alamettälä Tuulikki 2021. Suomen eOppimiskeskus ry. Opintopiirin ohjaaminen, ohjaajan käsikirja.

Euroopan Unioni, Euroopan sosiaalirahasto, 2018. Ryhmyttämispas MAST

<https://ameo.fi/wp-content/uploads/2018/02/Ryhmyttamisopas.pdf>

Haikkola, Lotta & Kauppinen, Eila 2020–2022. Nuorten korona-aian yksinäisyys ja näkemykset koronan vaikutuksesta tulevaisuuteen. Nuorisotutkimusverkoston Poikkeusotot – nuorten arki koronan keskellä -kirjoitussarja.

Lehtonen Emilia, 2022. Kooste opiskelijahaastattelusta: Oppimisympäristöt. Osaamista kehittävä korkeakoulu -strateginen kehittämisohjelma: monimuotoiset oppimisympäristöt ja digipeda: Päivi Timonen, Karoliina Miettinen ja Emilia Lehtonen, 2021–2022 Humak

Lindberg, Annina 2021. Yhdessä yhteisöksi, Opas yhteisöllisyyden edistämiseen korkeakoulussa. Nytyi Ry

Lukiolainen Leevi 2018, Feynman-tekniikka: Paras tapa opiskella? Laudatur.fi, Artikkel. <https://laudatur.fi/wiki/helsinki/feynman-tekniikka/>

Koulutus.fi 2022. Pomodoro on kokeilun arvoinen ajanhallintamenetelmä. Artikkel. Viitattu 25.8.2022

<https://www.koulutus.fi/artikkelit/pomodoro-tekniikka-on-toimiva-ajanhallintamenetelma-17172>

Mielenihmeet.fi 2022. Feynman-tekniikka nopeaa oppimista varten. Artikkel. Viitattu 25.8.2022.

<https://mielenihmeet.fi/feynman-tekniikka-nopeaa-oppimista-varten/>

Parikka, Ikonen, Koskela, Marjeta, Kilpeläinen, Pietilä, Härkänen & Lundqvist 2021. Koronaepidemian ja sen rajoitustoimien vaikutukset korkeakouluopiskelijoiden arkielämään ja opintoihin. KOTT tutkimuksen ennakoituksella kesällä 2021. Verkkójulkaisu: thl.fi/kott

Pesonen, Aino 2022. Karelia ammattikorkeakoulun Opiskelijakunnan POKA:n NYT- hankkeen loppu vertaanaari. Julkaistu

video . Viitattu 25.8.2022 <https://drive.google.com/file/d/1SxOnY8nzcUnHugTotgQaCRy20tjR1OrVj/view>

Rytönen Anni, Paasonen Pauli, 2018. Klinikka. Artikkel. Viitattu 25.8.2020

<https://wiki.helsinki.fi/display/kumpula/Klinikka>

Suomen e-oppimiskeskus ry. Mikä on opintopiiri? Verkkójulkaisu. Viitattu 25.8.2020

<https://eoppimiskeskus.fi/projekti/learning-circles-in-libraries/opintopiirin-ohjaamisen-abc/osio-1-mika-on-opintopiiri/>

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

HUMAK®

Kiitos mielenkiinnostasi ja oikein mukavaa lukuvuotta! 😊

Jos sinulla heräsi jotakin kysymyksiä, niin ota yhteyttä sähköpostitse:

sari.haomaolainen@humak.fi tai susanna.perala@humak.fi

Humak

Ilkantie 4

00400 HELSINKI

WWW.HUMAK.FI

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU